

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2.40

Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 503.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 9.

INSERȚIUNILE

se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileră.
Manuscripte nu se inapo-
lază.

Rostul scriitorilor.

Budapesta, 5 Februarie.

Un adevăr universal, care a trecut de mult în conștiința lumii culte, a fost referit azi vară la poporul german de unul din cei mai de seamă cugetători ai globului. Acest cugetător e istoriograful englez Haldane, ministru liberal în cabinetul Asquith. Scriitor și om de știință, scara de merite pe care s'a urcat până la înalta situație politică de care se bucură într'un stat de proporțiile Angliei, e o scară de merite literare și cuvântul lui dacă are azi o rară autoritate în forul politic, o are tot în baza acestor merite. Când, deci, azi vară, cu prilejul unei întruniri liberale, a spus cuvintele că *dacă nu era Goethe, Germanii n'ar fi avut un Bismarck și nici un Moltke*, ele au întâlnit înțelegere unanimă, căci cetățenii Londrei au o concepție cu totul deosebită de a noastră în ce privește influența scriitorilor asupra destinului unui popor. „Mania de sistem germanic — a adăugat Haldane — vecinii noștri au moștenit-o dela poezii și filozofii lor dela începutul veacului al XIX-lea” și în această constatare, adevărul că formele în cari viața unui popor își caută suprema expresie, se zămislesc etern din cugetarea scriitorilor, se cuprinde întreg. Și — după cum am spus — nu e un adevăr nou acesta, el a trecut de mult în patrimoniul popoarelor civilizate.

Admirăm în toată sinceritatea pe acest Haldane, care știe să derive uriașele progrese naționale ale poporului german din

fondul etic al cugetării germane și care a înțeles în consecință să înalte moralul neamului său, nu apelând la instinctele acerbei rivalități dintre Englezi și Germani, ci stimulându-le conștiința, printr'o înaltă îndrumare de ordin psihologic intim.

Cuvintele aceste ale lui Haldane ni-le-a revocat în memorie primitivitatea concepțiilor noastre curente asupra scriitorilor, primitivitate pe care ziarul acesta și-a permis s'o sgândărească și care spumegă acum rănită în coloanele autorizate, degenerând în acte de adevărat canibalism intelectual. Dar se va slei odată și puterea de rezistență a primitivismului nostru. ba ni-se pare chiar că svâcnirile lui își pierd din ce în ce intensitatea, apropiindu-se tot mai mult de agonie.

Avem convingerea că la noi, mai curînd chiar decât la alte popoare se va lămurii o concepție superioară în ce privește rostul scriitorilor în viața unui neam și, în special în luptele pentru conservarea lui națională.

Sociologii și filozofii moderni ne prevestesc o ipostază îndepărtată a evoluției omenesti, când inima organizării sociale va fi scriitorul. Ipostaza aceasta se anunță chiar de pe acum și conturile ei vagi sunt schițate în respectul cu care în Apus se lărgeste din ce în ce terenul de participare efectivă la viața publică pe seama scriitorilor. Avem atâtea semne în sprijinul acestei constatări și cei ce urmăresc viața statelor mai civilizate decât al nostru le-au remarcat, de sigur, de mult.

Au fost însă și sunt și astăzi situații

exceptionale, cari determină un rost hotărîtor scriitorilor în viața unui neam. Istoria are închise în paginile ei atâtea exemple în această privință. Să nu ne gândim la epoca de regenerare și organizare politică a poporului german, nici la epoca de încheiere a statului italian. — avem doar în nemijlocita noastră apropiere bogate învățăminte în istoria neamului unguresc. Viața neamului unguresc n'a avut în era absolutismului de după revoluție — ca să cităm numai un exemplu — decât o singură busolă, o singură rază în resemnarea întunecată care-l subjugase: literatura. Toate speranțele lui înfrînte au putut să reinvie numai de apa fermecată a alegoriilor lui Tompa poetul, iar temelile vieții lor naționale (constituția din 1867) au putut să fie așezate atât de adânci și de largi numai cu concursul pleiadei de scriitori, care a inspirat creațiunile cabinetului Deák, făcând chiar parte din acest cabinet.

Am putea să ducem gândul cetitorilor noștri departe, pironindu-l asupra întâmplărilor din Indiile engleze, unde atâtea vremuri de redesteptare națională îndură moarte de martiri, cu ochii ațintiți asupra unui ideal pe care noroadele lor arămii încep să-l înțeleagă din o seamă de versuri incendiare. Am putea să pătrundem dimpreună cu cetitorii noștri în tainele sufletesti ale revoluției chineze, am putea să cercetăm viața intimă a poporului irlandez ori pe cea a finlandezilor, acum după contopirea politică a Finlandei cu Rusia și am găsi pretutindeni la originea tuturor o-

Viața literară.

O invinuire nedreaptă. — De ce nu cunoaștem noi limbi străine. — Noi și literatura maghiară. — Utilitatea limbii germane pentru cultura noastră.

De H. Chendi.

În presa literară din Regat se poate ceti adeseori invinuirea gratuită la adresa noastră, a celor din Ungaria, că am fi dușmanii literaturilor străine și că, îndeosebi, literatura franceză ar fi foarte departe de orientările noastre. Constatăm însă față de acuzația asta, luată din vânt, că, din potrivă literaturile străine fie cele clasice, fie din perioada modernă, ne-au fost totdeauna simpatice și nu le-am combătut nici influența lor, decât doar în cazuri concrete, când ne puteau aduce prejudeții și falsificări spiritului românesc în dezvoltarea culturii noastre. Și în special reprezentanții de frunte, ai ori cărei literaturi străine, ne-au fost totdeauna o lectură căutată.

Că există această legendă în cereurile confrăților bucureșteni, nu ne putem mira și socotim, că n'au să strice de loc câteva explicații, pe cari trebuie să le dăm. Legendă se înțelege din faptul, că, într'adevăr la noi se vorbește foarte puține limbi străine. Dar vina nu este a noastră, ci exclusiv a statului maghiar care singur își reglementează, în favorul limbii maghiare, învățarea limbilor străine. Cetățenii de altă rasă decât cea suverană nu mai pot să-și ia diplome în străinătate, decât numai sub auspiciile regimului maghiarizator dela Cluj și Budapesta. Vremile

cele bune, când ilustrii noștri fruntași se întorceau din Italia, Franța, Belgia și din țările germane au trecut, în fața sistemelor de educație patriotică de astăzi. Mulții noștri advocați și felurii noștri doctori cari alcătuiesc clasa noastră mijlocie și iau locuri însemnate în viața noastră socială, vin de obicei cu o mentalitate ungurească cu o topică huno-altaică, cu o pronunțare românoască aspră și barbară. Iar noi, cei dela gazete și reviste, cari mai cultivăm limba noastră pe acest pământ, încercăm greutatea multe și reușim cu amevoie a curăți toate defectele astea din atmosfera ce ne încunjură.

Ne-ar rămânea, în consecință, să ne indeletnicim numai cu literatura maghiară. Dar, din norocire s'a ivit un literato-sag sgomotos, care ne-a sperat ieș de literatura asta — amenințând pe toți aceia cari ar mai ceti, sau traduce, în românește pe Petöfi su pe Madách cu „Faustul”-ul unguresc — cu epitete de „trădători” ai neamului românesc. Cu teorii de acestea inaugurate de șeful intelectualilor noștri de acasă de d. A. C. Popovici, ne vine și nouă foarte neplăcut, să mai cetim „Befordultan a konyhára, rágyujtottam a pipára” a bietului Petöfi.

Un singur noroc ni-se pare că ne-a mai rămas, pentru salvarea cunoștințelor de literatură universală. În loc de a avea un simț pronunțat pentru limba franceză, care ni-se cere de dragul stilului mai rafinat, împrejurările ne-au înzestrat cel puțin cu o tomeinică înțelegere a limbii germane, care ne stă în ajutor la multe. Suntem, din mila lui Dumnezeu, în stare să traducem, să scriem și să vorbim în limba asta bogată, care ne dechide frumoase perspective asupra culturii uni-

versale. Și ne știm folosi de faptul, că Germanii au avantajul de a fi stăpâni pe monopolul celor mai bune traduceri din literaturile străine, de pe cele cinci continente.

Pe cât de superficial traduce francezii, în felul lor pripit, pe atât de obiectivi au rămas scriitorii germani, încă de pe vremea lui Schiller, care a fost întâiul traducător al lui Shakespeare în Germania. Tot așa n'au fost popularizatori mai mari ai literaturilor străine ca literarii germani. Operele lui Ibsen, de pildă, s'au răsădit prin Paul Schlenker din Viena, fără a fi fost cetite mult în limba lor originală. Iar literatura slavă cea bogată desigur tot prin Germanii a trecut în Europa cum s'a întâmplat de curînd cu o splendidă traducere a operelor lui Dostoievski. Prin mijlocirea asta firească a limbii nemțești am putut să aflăm de popularul filosof Emerson. Și am reușit să avem distracțiuni frumoase chiar cu artele bizare ale Japoniezilor culti de astăzi. Din revistele și traducerile lor, am aflat de pildă, despre regretatul scriitor Lafcadio Hearn, apăsământul sbuciumat care s'a stabilit în Kyoto, în Japonia, și luându-și numele de Koyzumi Yakumo, s'a cununat cu o japoneză lăsând în urma sa acele descrieri celebre de moravuri originale și budhiste cu tot felul de scumpeturi artistice japoneze din fermecata țară a Orientului îndepărtat, care ne-a oferit acum câțiva ani, spectacolul eroic dela Porth-Artur.¹⁾

¹⁾ Cine voiește să cunoască pe Lafcadio Hearn, în traducere germană, să-și procure operele lui populare din Frankfurt a. M. și biografia estrem de interesantă din „Zukunft.”

pintirilor de apărare națională flacăra cuceririi sacre.

Adevărurile aceste credem, însă, că ajung pentru încheierea ce vom să facem și anume: cu cât un popor e mai primejduit în existența lui națională, cu atât rolul superior al scriitorilor se lămurește mai pregnant, pentru că conștiința prifejdiei naționale în conștiința scriitorilor trebuie să-și găsească expresia ei cea mai înaltă. Literatura unui popor, când existența lui națională e serios amenințată, se va cristaliza deci în mod firesc pe un fond politic. Întrebuințăm aici cuvântul politic în sensul său cel mai nobil, bine înțeles.

Dacă ar fi vre-o împrejurare care să ne pună pe gânduri, mărturisim, e tocmai împrejurarea, că în situația noastră atât de greu primejduită, interesul scriitorilor noștri pentru luptele noastre politice e prea departe încă de-a se manifesta cu intensitatea reclamată de proporțiile primejdiei.

Avem un singur mare scriitor la înălțimea misiunii pe care supremaele noastre interese naționale o hotărăsc azi pe seama scriitorilor noștri. Impinși de un blestem neînțeles, noi ne-am pus de gând să-l distrugem și pe acesta. O mentalitate diabolică a putut chiar să-l zugrăvească dușman al vieții noastre, în loc să încercăm a ne dumiri asupra neobișnuitei indicații ce ni se deslușește din pilda cum s'a hotărât să lupte acest scriitor, în loc să vedem în această pildă imperioasă indicație a vremii.

Soartea petițiilor noastre electorale.

Contestarea alegerii dela Ighiu, unde a fost „ales” guvernământul Szász József împotriva candidatului nostru Dr. A. Vajda se va lua în desbatere la 27 Februarie.

Desbaterea petiției dela Orăștie, începută la 30 Ianuarie n., a fost suspendată pentru complectarea investigației. N'au

Neapărat că în ceea ce privește literatura originală a Germanilor partea lor modernă nu ne-a putut cuceri așa de mult. Căci ori cât de echilibrați și de muncitori ar fi scriitorii aceștia de rasă ei au putut să cadă în anii din urmă în anumite rătăcirii, alcătuind grupări decadente cu diferite „cabareti” imitând pe Francezi. Wolfzogen, Wedekind, cel mai sensual autor dramatic și alți tineri versuitori — ea și mulți tovarăși actuali ai noștri din București — s'au scufundat în clar-obscurul gusturilor esagerate, cu virtuozități de ritm, de simbolism embrionar, în cari ipostaze apăreau ca niște revoluționari. Curentul acesta din fericire a trecut repede și la Germani și nu s'a repercutat la noi, neavând nimic comun cu partea noastră sufletească. Doar poeziile lui Bierbaum, apoi Dehnel, câteva drame simboliste ale lui Hauptmann și clasicele tragedii ale lui Hugo von Hoffmannsthal de ne-au atras în regiunea lor.

Un caz foarte serios, de judecată literară cinsită a presei germane, se vede în special în anii din urmă, când s'a atras atenția asupra autorilor belgieni, cari s'au ridicat atât de mult în ochii Europei. Mai ales, când criticul german a popularizat, în monografia, figurile aceste. Stefan Zweig prietenul cunoscut al lui Maximilian Harden dela „Zukunft” a străbătut și în Franța cu monografia celebră asupra lui Verhaeren mai ales. El a fost acela, care mai săptămânile trecute a scos cel mai nou volum de poezie al lui Verhaeren, sub titlul „Ore de seară” la Frankfurt cu o prefață a sa și a mijlocit jucarea unei nouă opere dramatice, „Helena de Sparta” la Berlin, în loc de a se juca mai întâi la teatrul din Paris al lui Antoine. Aflăm din criticele lui Zweig

fost interogați toți martorii și Curtea de Casație a ordonat și interogatorul acestor martori.

Consiliul marșalilor. Azi a început în Viena, sub președinția Maj. Sale consiliul generalilor, așanumitul consiliu al marșalilor.

În acest consiliu se vor aduce hotăriri cu privire la numirea noilor comandanți de corp.

Ministrul-președ. Khuen-Héderváry în Viena. După ce în Budapesta a terminat consfătuirile intime cu șefii opoziției, contele Khuen-Héderváry s'a dus la Viena ca să raporteze Maj. Sale despre rezultatele acestor consfătuiri.

Audiența contelui Khuen-Héderváry a avut loc Duminică d. a., la orele 2, în castelul din Schönbrunn. Înainte de contele Khuen-Héderváry a fost primit în audiență ministrul-preș. austriac contele Stürggk, iar după el ministrul de război Georgi.

În legătură cu aceste două audiențe se afirmă că în sinul guvernului austriac au stărnit nedumeriri consfătuirile contelui Khuen-Héderváry, care a făcut promisiuni în ce privește modificarea reformelor militare — fără a cere avizul guvernului austriac. Reformele militare nu pot fi modificate unilateral.

Syonul acesta că guvernul austriac dificultează procedurile guvernului ungurese primește o confirmare și în faptul că ministrul-președinte ungar rămâne și pe mai departe în Viena pentru a ajunge la înțelegere cu guvernul austriac.

În cursul zilei de azi contele Khuen-Héderváry a avut întrevederi cu ministrul-președinte austriac și cu ministrul comun de război Auffenberg.

multe amănunte despre superioritatea literaturii flamanzi asupra poezilor moderni de astăzi din Franța și ni-se spune că o mare parte a presei franceze invidiază pe acești poeți, cari seriu de obicei mai „barbar” și nu fără influențe din partea rasei germane, cu care se înrudesc. „Ni-căiri” — scrie criticul Zweig — „Verhaeren nu este mai puțin popular ca în Franța. Aceasta s'a văzut din sfânta indignare și protestare din „Mercur de France” relevând cartea mea asupra lui Verhaeren și declarând că sunt duzine de poeți în Paris, cari sunt mai pe sus de Verhaeren, în ceea ce privește rasa lui latină!”.

Fac deci rău și sunt în perfectă eroare confrății noștri dela Dâmbovița, când ne invinuesc mereu, că nu avem de unde cunoaște literaturile străine, până ce colțul francez nu ne este cunoscut. Câtă vreme suntem înlezniți de o limbă, ca cea germană, suntem destul de bine informați asupra literaturii universale și ni-se dau prilejuri bune de a selecționa pe autorii noștri favoriți, după gustul nostru tradițional, fără a avea nevoie de sfaturile amicilor noștri.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la Librăria Tribunei.

Criză de guvern în România?

Ziarele ce le primim din București anunță izbucnirea unei crize de guvern, care — cum spun ziarele opoziționiste — va duce la retragerea guvernului.

La întrunirea partidului conservator, ministrul de război d. Nicu Filipescu a declarat că în timpul răscoalelor dela 1907 ororile inutile s'au făptuit în urma instrucțiunilor ce au pornit din cabinetul ministrului de interne. În urma acestei declarațiuni comitetul executiv al partidului liberal s'a întrunit și a delegat pe d. Ferechide ca să se ducă la rege și să arate suveranului că partidul liberal nu poate rămâne sub această invinuire și să solicite regelui ca să trimită pe ministrii dela 1907 înaintea Curții de Casație spre a se face complectă lumină asupra reprimării răscoalelor.

Despre această audiență și urmările ei, „Adevărul” publică următoarele amănunte:

D. Ferechide a fost primit în audiență Vineri seara la ora 6 și a stat la palat până la ora 7 și 30 minute.

Dela palat d. Ferechide s'a dus la d. Brătianu și a spus șefului liberalilor că a fost autorizat să facă cunoscut ce crede regele asupra modului cum s'au reprimat răscoalele.

D. Ferechide a remis dlui Brătianu, în scris, textul cuvintelor rostite de suveran.

Șeful liberalilor a adresat imediat ziarelor ambelor partide de opoziție comunicatul regelui care este în următoarea cuprindere:

„În cursul audienței ce M. S. Regele a binevoit a acorda dlui M. Ferechide, aceasta a comunicat M. S. că față de acușările formulate de d. Filipescu, ministrul de război, la întrunirea dela Eforie, relativ la reprimarea din 1907, comitetul partidului liberal crede că este dator să roage pe rege, că uzând de prerogativele sale să trimită guvernul din 1907 înaintea Curții de casație, pentruca lumina să se facă, și să înceteze exploatarea unor acușățiuni de acest fel.

M. S. Regele a răspuns că nu există nici un cuvânt ca să fie trimis înaintea Curții de casație fostul guvern, fiindcă, venit la putere în 1907 în împrejurări foarte grele, el și-a făcut datoria pe deplin, și atunci și în cursul guvernării sale spre deplina satisfacțiune a Coroanei.

M. S. Regele a binevoit să autorize pe d. Ferechide ca să facă cunoscute aceste cuvinte regale, cari se reproduc textual”.

Retragerea guvernului?

Tot „Adevărul” publică următoarele declarații:

Un intim al primului-ministru spunea aseară, după ce a aflat rezultatul audienței Pherekyde:

„Șeful nostru știa de două săptămâni că regele caută o chestiune, alta decât tramwaiul și turburările dela 8 Ianuarie, cu care să puie în impas guvernul și să-l facă să se retragă. Filipescu i-a procurat această chestiune, cu declarațiile sale asupra ororilor inutile”.

— Comunicatul regelui, ne spun cercurile autorizate takiste, este pentru noi fără echivoc: regele recomandă ministrului de război concediul, iar guvernului îi dă un sfat: să se retragă.

Sedința Camerei.

Majoritatea din cameră a răspuns în ședința de Sâmbătă comunicatului regelui.

Cum a intrat d. N. Filipescu în incintă membrii majorității s'au ridicat în picioare în ovajuni frenetice.

D. Filipescu s'a înclinat de două ori înaintea majorității încântat de această demonstrație.

Demisia dlui Filipescu respinsă.

Ziarul „Epoca” anunță următoarele:

D. N. Filipescu, ministru de război, fiind atacat de liberali și taxat de asasin pentru că în ziua de 8 Ianuarie a reprimat ruperea cordoanelor de jandarmi și asaltul clubului conservator, a cerut ca Maj. Sa Regele să-l trimită în judecata Curții de Casație și să-i primească demisiunea.

Majestatea Sa a refuzat să primească cererea ministrului de război și i-a respins demisia.

Vești bune și rele din Maramurăș

— Activitatea celui mai tânăr despărțământ: „Vișeu-Iza” al „Asociațiunii”.

Vișeu-de-sus, Februarie 12.

Soarele culturii neamului românesc începe să lumineze și pe plaiurile noastre părginite ale Maramureșului. Conducătorii firești ai norodului, preoții și câțiva avocați tineri și înimoși din Vișeu-de-sus s'au convins, că nu-i modru a ținea în întuneric și pe mai departe pe părinți și frații noștri și că a sosit vremea imperioasă, ca să deșteptăm și să le arătăm calea spre lumină și adevăr. Drept aceasta, încă în Iulie anul trecut s'a înființat în Maramureș cu sediul în Vișeu-de-sus, cel dintâi despărțământ al „Asociațiunii”, cu numele „Vișeu-Iza”. Adunarea de constituire a condus-o însuși secretarul Asociațiunii d. Oct. C. Tăslăvanu, cu o socoteală bună. Că ce greutate și câte șicamări am avut de întâmpinat din partea fisolgăbirărilor, dar mai ales din partea lui Papp Șimon din Vișeu-de-sus, cred, că-i de prisos să amintesc. Spre orientarea publicului românesc e destul dacă voi aminti că la sfârșitul adunării constituante era să gustăm cu toții o sfântă de bătaie. Dar cea mai mare durere mi-a cauzat-o faptul mășav, că între ceata de adversari, care în frunte cu vestiutul Șimon a venit să ne zădărnicească constituirea noastră, erau și 3 preoți vânduți lui Iuda.

Între astfel de împrejurări s'a înființat cel dintâi despărțământ maramureșean al „Asociațiunii”. Și toate aceste cui trebuie să le atribuim? Numai nouă și nepăsării noastre. Oăci nu-i destul că numai în cele politice am stat totdeauna la dreapta prietenilor noștri, ci și în cele culturale i-am urmat nebăgând în seamă trebuiele culturale ale țaranilor noștri, cari pe toți nădrăgarii ne susțin după cum zice zicala:

Căți is domni și cu ciucuri,¹⁾
Toți trăiesc după pluguri.

Aviz vouă tinerilor avocați și tuturor Românilor din Sighet. Rumpeti și voi cu trecutul și vă puneți pe muncă culturală, ca astfel prin Martie sau April când va veni iarăși între noi d. Tăslăvanu, ca să strângă etnografia Maramureșului, atunci să puteți înființa și voi al 2-lea despărțământ al „Asociațiunii” în Maramureș. Să vă ajute bunul Dumnezeu.

Comitetul despărțământului „Vișeu-Iza” încă în anul trecut în luna Octombrie a rugat aproape pe toți cărturarii aparținători despărțământului, dar — durere — afară de membrii comitetului nime nu s'a înștiințat, ca să țină vre-o conferință. Cu toate aceste membrii comitetului nepierzându-și nădejdia, în ședința din 4 Ianuarie c. au ho-

¹⁾ Ciucur, pl. ciucuri = pantaloni.

tărât să țină prelegeri populare, dar, deocădată numai în 9 sate. Și anume în: Săcel, Vișeu-de-sus, Ieud, Sălișteu, Glod, Vișeu-de-mijloc Cuhea, Dragomirești și Bôtiza. Adecă în acele sate unde avem vre-un membru ordinar. Dar mai târziu v'om ținea prelegeri populare în toate satele aparținătoare despărțământului nostru, fără de nici o deosebire, că avem ori ba vre-un membru ordinar în acel sat.

I.

După programul stabilit, cea dintâi prelegere populară s'a ținut în 9 Ianuarie n., a treia zi de Crăciun în comuna: Săcel, fiindcă dintre săceleni s'au prezintat cei mai mulți la adunarea noastră de constituire din Vișeu-de-sus, Săcelul e situat aproape de granița Ardealului, către Năsăud. Are o biserică de piatră pompoasă, care s'o sfințit anul trecut, și acum mai nou s'a ridicat o școală românească, corespunzătoare legilor. Toate aceste se pot atribui zelosului preot I. Tarția care de pe acuma să năzuiește să și ridice și o casă parohială după cerințele timpului, cu atât mai vârtos că o societate engleză de mai multă vreme caută după petrol, și a provăzuit întreg satul cu lumină electrică. Mai zilele trecute a vestit în lumea largă, — chiar și în Australia a trimis telegrame — că s'a aflat petrolu și că scot pe zi cam la 2 vagoane. Gurile cele rele, însă zic, că-i o escrocherie întreagă, întru cât toată vara și toamna trecută s'au văzut ducând sute de cară încărcate cu petrol din Galiția, și prin valea Vișeuului, trecând la Săcel, pe care turnându-l în pământ, acuma îl scot din nou. Holca asta mare — după cum să zvonește — a făcut-o ea să și poată vinde acțiunile din nou emise, în preț de vre-o 3 milioane de coroane.

Dar să lăsam aceste celor interesați cari au cumpărat acții, și să trecem la prelegerea populară care s'o ținut în sala spațioasă a școlii gr. cat. Des de dimineață sosesc membrii comitetului, într'un ger cumplit, din depărtare de 20—25 de km. Să servește sf. Misă, de către preoții: Emil Bran din Dragomirești, președintele despărțământului nostru; Ioan Birlea, capelan în Ieud și Ioan Tarția, preotul local. Fiind a treia zi de Crăciun pecei mai mulți țărani îi vedem ocupați cu tăietul porcilor, la biserică s'a adunat popor foarte puțin, aproape era goală, încât ne teamă că n'am avea nici la școală. Cu toate aceste preotul E. Bran, la sfârșitul slujbei le ține o scură cuvântare, spunându-le scopul pentru care ni-am adunat și-i roagă să meargă cu toții la școala confesională.

Aci spre bucuria noastră găsim sala cea mare a școlii plină de norod. Delegatul comitetului E. Bran pe scurt spune istoricul și însemnătatea „Asociațiunii” îndemnând norodul, să fie cu ascultare până la sfârșitul adunării.

Ar urma la rând conferințiarul Dr. Iuliu Pop jude la judecătoria din Vișeu-de-sus, având să țină conferință din sfera tăbulăției. Dar, spre mirarea și durerea noastră a tuturor aflăm că a fost împiedecat să și țină prelegerea, prin președintele tribunalului din Sighet, Dr. Ördög, care telegrafic l'a avizat să și țină de datorie a-și căuta popularitate prin sentințe judecătorești, și nu prin prelegeri populare. Din faptul acesta, poate vedea publicul mare românesc, că năzuințele noastre, pentru deșteptarea norodului, cum sunt batjocurite, și dacă ar putea oprite din partea prietenilor noștri. Cu toate aceste am avut mângâiere de a putea asculta prețioasa conferință, cetită fiind de către avocatul Dr. A. Szabo din Vișeu-de-sus.

Poporul cu sete asculta sfaturile cele bune în ale tăbulăției, căci doară nicăiri, nu sunt atâtea gălceve și pari de tăbulăție ca și la noi în Maramureș. Deci, îl rugăm pe d. Dr. Iuliu Pop ca de altă dată să nu se lase înfricat, ci să se co-

boare în mijlocul norodului nostru și cu învățătura sa cea bogată să-l lumineze și să-l îndrume pe cărrile cele bune.

Apoi avocatul Dr. Ilie Kindriș din Vișeu-de-sus într'un stil poporal și pe înțelesul tuturor a is desvoltă conferința: Despre asigurările reciproce, recomandând mai ales asigurarea vitelor, din prășitul cărora trăiesc aproape toți maramureșenii. O asemenea asigurare ar fi cea mai mare binefăcree pentru bietul norod de aici, care pierzându-și vita sa, își pierde tot razimul vieții. Și știm că așa acolo să rupe unde-i mai subțire. Aceia păgubesc mai iute cu vitele lor, cari n'au numai una sau două vite. Și Doamne, câte pagube s'o vijit numai în anul trecut. Mai ales în porci, în cele cornute și în oi s'au întâmplat cele mai mari pagube. Dar, nădăjduim că asigurarea vitelor o vom face-o cât de curând. Doară se va milui d.O. avadă și cu noi, și va veni și în mijlocul nostru, ca să putem realiza odată lipsa a-cestor doară nicăiri așa de arzătoare ca și la noi în Maramureș.

Dr. Gavrilă Luga avocat și secretarul despărțământului, arată însemnătatea „bibliotecii populare a Asociațiunii” spunând pe scurt conținutul fieșteecăreia cărțițele ce a apărut în anul 1911, rugând pe toți știutorii de carte, să se înscrie de membri ajutători ai Asociațiunii. Cuvântul, său n'a răsunat în pusie, căci îndăă s'au inseris 40 de membri ajutători și 1 ordinar. Astfel a decurs cea dintâi adunare în Maramureș sub scutul „Asociațiunii”.

(Va urma.)

Scrisoare din Roma.

Sfârșitul conflictului Italo-Francez. — Manifestația din Tunis. — Contele Aehrenthal în Italia. — Tripla alianță va fi reînviată.

Roma, 31 Ianuarie st. n.

(Dela coresp. nostru). — În sfârșit, conflictul italo-francez s'a isprăvit, spre marea bucurie a tuturor italienilor. Și s'a isprăvit în condiții cari au mulțumit pe ambele state, cu toate că, în rezoluția lui, nu s'au dat Italiei prizonierii, cari, în virtutea legilor actuale, ar fi trebuit să se considere efectivamente prizonieri de război, și deci să rămâie în mâinile Italiei. Dar Italia a trebuit să cedeze Franței în privința consemnării prizonierilor deoarece, conflictul luase proporțiuni cu mult mai grave, și dacă nu ar fi fost vorba de o națiune amică, cum este Franța, și dacă Italia n'ar fi fost angajată în actualul război, cine știe ce consecințe ar fi putut să aibă.

Spiritul public în Franța se revoltase grozav contra Italiei, și multe vorbe grele s'au zis în presa franceză, contra Italiei, timp de zece zile cât au durat negocierile acestei chestiuni, și dacă, în urma acestui conflict, nu s'a deschis o prăpastie între aceste două țări, totuși o răceală s'a produs, s'a produs o răscolire a altor chestiuni trecute, o înăsprire de sentimente. O mare laudă se poate aduce presei italiene, care dându-și seama de gravitatea conflictului, nu a speculat asupra lui, ba din contră, animată de spiritul de patriotism care este așa de desvoltat în Italia, s'a menținut în cea mai strictă rezervă, nșurind, cu partarea sa, situația guvernului.

Iată un exemplu de starea spiritelor francezilor, în timpul acestui conflict.

Când vaporul „Carthage”, — cel dintâi sechestraț din cauza aeroplanului ce avea pe bord — a ajuns la Tunis, în port îl aștepta o mulțime enormă de curioși, cu câteva muzici, între cari erau și două muzici militare, iar ca primirea să fie și mai semnificativă, generalul francez comandantul militar din Tunis, împreună cu toate autoritățile civile și militare din oraș, așteptau pe chei,

MOBILE

TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEPTINE
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui

Székelv és Réti, Marosvásárhely,
Széchenyi-tér 47

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauza că numărul cumpărătorilor noștri zilnic să înmulțesc.

Trusouri complete pentru mirese.

Aranjamente admirabile pentru prânzire, dormitoare, saloane și odăi etc.
Mobile englezești cu piele.

Prețuri de tot ieftine.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate.

În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.

TELEFON Nr. 214.

in formă oficială, sosirea vaporului. Și când *Carthage* a fost lângă obei, mulțimea a început să aclame și în sunetul muzicilor s'a strigat *Trăiască Franța, Jos Italia, Trăiască Turcia*.

Bine că s'a isprăvit căci pacea Europei a fost serios amenințată de data asta, și nu toată lumea a putut să știe cât de serios și cât de grav a fost conflictul. Noi, dormici de a informa pe numeroșii noștri cetitori, am căutat ca dela început să-i ținem în curent cu cele petrecute și imediat ce am avut știri îndestulătoare și precise, le-am comunicat cetitorilor. Nu zicem aceasta, ca să aducem laude ziarului nostru, căci suntem conștienți că cetitorii noștri, fără să li-se mai atragă atenția, au apreciat aceasta, și nu numai de acum.

În legătură cu aceste fapte, o depeșă sosită și la Roma din Marsilia spune că examenul de medicină ce s'a făcut în Franța celor 29 de prizonieri turci, ar fi dat ca rezultat că *toți 29 sunt medici sau infirmieri ai Semilunei roșii*.

Această telegramă, venită pe cale particulară, dacă o fi adevărată, este destul de gravă și conflictuală care s'a transat, ar putea avea alte consecințe, a cărui început s'ar putea considera faptul că în Franța s'a constatat în total altceva decât s'a constatat în Italia cu examinarea acelor prizonieri.

Vedeți dar, că un șir de consecințe serioase pot să se nască.

Dar confirmarea oficială a faptului nu am avut-o încă la Roma, și deci sperăm că depeșă în chestie să fie falsă.

Tot în aceea depeșă se spune că mulți studenți francezi, strângându-se sub ferestrele consulatului turc din Marsilia, au început să aclame strigând: „*Trăiască Turcia! Vrem bandiera*” și nu s'au potolit decât după ce pe balconul consulatului a fost scoasă bandiera turcească, pe care studenții au aclamat-o. Pe urmă grupul de studenți a pornit manifestând pe strade, și când a trecut pe sub ferestrele consulatului italian, a strigat iarăși „*Trăiască Turcia*”.

Cum vedeți, o oarecare răcire de sentimente s'a produs între națiunea franceză și cea italiană, înăsprire care nu poate fi nici dorită nici augurată de simpatie dintre Italia și Franța, iară ca o jumătate de garanție în echilibrul păcii europene, dată fiind poziția ce Italia ocupă în Tripla alianță.

Această Triplice, după toate probabilitățile va fi în curând reînnoită, și opiniunea ce toți bărbații politici italieni au în această privință, este favorabilă reînvierii. Natural că actualii membri ai guvernului italian nu se pronunță pozitiv în această chestiune, și se înțelege ușor de ce se abțin dela orice manifestare în public, înăși foștii miniștri și deputații actuali ai Italiei, în diferitele interviuri ce au acordat ziarelor italiene și străine, au emis opinia lor că Tripla alianță se va reînnoi, și între acești intervievați se știe că sunt și mulți dintre acei cari sunt în secretele zeilor, cari sunt în legături strinse cu guvernul și cari cunoscând prea bine starea politicei actuale, pot să-și spuie cuvântul lor.

Zilele acestea, în presa serioasă italiană, s'a discutat mult asupra retragerii contelui Aehrenthal, tocmai pentru că această retragere vine într'un timp când tratatul de alianță ar trebui reînnoit și contele Aehrenthal era amicul acestei Triplice.

Acum, când această retragere este efectuată, privirile politicianilor italieni sunt îndreptate spre Viena, așteptând numirea înlocuitorului.

Se anunță însă că contele Aehrenthal în curând va veni în Italia, ca să petreacă iarna și să se restabilească de boala de care suferă.

În afară de avantajul moral ce această prezență în Italia ar putea avea asupra viitorului politic care unește Italia cu Austria, prezența contelui Aehrenthal în Italia, coincide cu prezența ex-cancellarului Imperiului german, Bülow, care după retragerea sa dela putere, s'a stabilit la Roma.

I. T. Alian.

Scrisori din București.

Tipuri curioase de „persecuțai”. — Ura dlui Iorga. — Urmările ei. — Stil autorizat.

București, 20 Ianuarie.

În viața noastră publică întâlnim cele mai curioase manifestări. Alături de oamenii fără pretenții cari urmăresc binele pe orice cărare, întâlnim pe gălăgioșii cari, în vederea unei iefițe popularități, fac în jurul lor o gălăgie ce te asurzeste. Ori cărui gest al lor îi dau o importanță extraordinară. Doamne ferește, de s'ar prăpădi ei, societatea ar îndura o pagubă ireparabilă. Grație lor s'a stabilit cutare și cutare adevăr. Grație lor s'au recunoscut meritele cutărui scriitor, sau cutărui bărbat politic.

Sunt unii cari fac gălăgie în jurul lor, îngrădind frase în jurul cutărei încercări publicistice, din care au ieșit triumfători. Alții fac pe nedreptății, pe persecuțaii de ura cutărui om mare, de mânia căruia s'au lovit totdeauna. Cutare personalitate stăpânitoare a opiniei publice i-a persecutat fără de milă în tot locul, ori unde au cercat să se releveze. Dar, în ciuda urei pe care au întâmpinat-o, ei s'au ridicat în stima publicului.

Un caz tipic de „nedreptățit” este d. Macedonski care persecutat de această idee fixă, închipindu-și că toată lumea s'a conjurat în contra lui și de aceea nu i-se recunosc meritele literare, a început să-și scrie singur dările de seamă asupra operelor lui literare. A început să împoarte cu noroi pe cei cari îi credea vinovați, a adunat în jurul său pe toți cari, ca și dânsul, se vedeau persecuțai, cum a fost cunoscutul pesimist dela Soleni. Ce a făcut se poate foarte bine asemăna cu Cicureliadele cutărui avocat dela noi care își mărturisește pe față ura în contra unui organ de publicitate, care, neavând nimica de relevat în viața marelui slujitor al dreptății l'a retăcut patru ani de zile.

Zilele noastre nu ne-au cruțat de manifestări identice. De câteva zile un tânăr vânăor de păsări albastre și de o catedră universitară nu se sfiește să afirme în public că, dacă a scris așa de mult și așa de bine faptul se datorește urei pe care a întâmpinat-o totdeauna din partea dlui Iorga. Vorbind de această ură — probabil d. Iorga se va fi temând de lumina pe care junele cu aspirații o revarsă în foiletoanele unui pamflet din Arad. — Serie: ea nu trezește energii numai în ghepturile în cari primblă limbile de foc, ci chiamă la viață puteri nebănuite în sufletele acelor pe care îi urmărește cu patima ei dușmănoasă. Un lemn stă pe foc; e negru și stins.

O lovitură de clește și din lemn țigănesc de odată scânteie și o pară de foc veselă! Nu te-ai fi atseptat. Așa... Dar Glykyon acu, zăbind.

— Vorbește, Glykyon.

— Așa și tu, de pildă, prietine. Ai scris până cum vre-o douăzeci de volume. Mărturisește că n'ai fi scris nici pe jumătate dacă n'ai fi întâlnit în cale ura rodnică a dlui N. Iorga.

— Ai dreptate, Glykyon.

— Atunci lasă în pace toți gândacii literaturii române. Lasă-i să-și îndeplinească menirea lor de ațitatori de energii...

Ați înțeles? Iorga urmărind cu ura lui amară pe autorul celebrilor pași pe nisip, pe scriitorul sublim care-și publică singur dările de seamă iscălite despre propriile sale geseșeli literare. E ceva revoltător! Nu înțeleg de ce acest tânăr nu s'o fi gândind la povesea cu vulturul care n'are obiceiul să prindă muște. Atunci nu s'ar preta la îndoirea ridicolului său. Ba nu zău, Iorga urând pe... Eugen Lovinescu. Leul urând un biet viermușor. Domnule Iorga, fiți mai blând, pentru Dumnezeu. Nu de alta dar, împintenând cu ura dvoastră pe giuvaer e vai de cetitorii de carte românească.

Să știe că, în ce privește scena din Ardeal o parte din aplaudatorii mascaralicului sunt la București, unde, în convorbiri intime, ascunși de lumina soarelui comentează triumful doftorului Vajde, savantul inventator al serului în contra tradării. E de mirare cum acești oameni n'au gă-

sit de cuvîntă să expedieze inventatorului și o telegramă de felicitare.

Din procesele verbale publicate de organul dela Arad trebuie însă să reținem un pasagiu, care va rămănea celebru și care denunță amoralitatea și perversitatea acuzatorilor. Mă rog cețiți negru pealb. Ci că Krisoffy ar fi zis: „Am avut impresia că Goga vrea să-mi ofere”. La dracu. Babalicii autorizați se gândesc numai la drăcovenii.

Înainte de a discuta cu ei, ar trebui supuși unui examen medical. Și sobolii bucureșteni savurează această proză și rămân încantați. Entuziasmați. Ce creaturi fericite!

Coresp.

Despre agenții de asigurare.

De: Filoromânul.

II.

Cu ce oameni se vor întâlni, cari sunt greutățile și de ce norme să se țină agenții dv.? Vorbind despre asigurările de viață, fiind afacere mai grea: 1) vor fi oameni înclinați pentru asigurare; 2) vor fi cari sunt înclinați, pricep însemnătatea chestiei, dar n'au cutezanța, se decid cu greu; 3) sunt, cari numai la anumite împrejurări, sau peste oarecare timp ar încheia un astfel de contract; 4) vor fi și de aceea, cari sunt înclinați, dar nu le convine societatea; 5) vor fi, cari absolut nu voiesc; 6) vor fi, cari voiesc, dar pentru societate afacerea nu-i rentabilă. Li voi tracta pe rînd pe toți mărginindu-mă la expunerile generale, luând în considerație activitatea agenților locali cu ținutul cunoscut de dânsii.

Un agent zelos va ținea în evidență pe toți cunoscuții săi, toate căsătoriile, toate nașterile; va încerca, că cutare e „mediu” bun sau rău, dar va încerca cu toții. (Dacă sunt mai mulți agenți d. e. ca funcționari de bancă, într'o localitate se va purcede după o înțelegere comună.) Nici când să nu fie condus de aceea greșită părere, că cu cutare înzadar încerc; că nu-mi va succede. Am auzit de cazuri eclatante, cari au dovedit contrariul. Căci nu poate ști nimeni, unde zace pețele ascuns. De multe ori pescarul aruncă mreaja la locuri neînșmenate, de unde prinde somnul mare și valoros.

Referitor la cei din alineatul 1) De aceștia vor fi puțini. Concurența agenților e așa de mare, încât puțini sunt neîncercați. Sau sunt tineri, sau nu și-au găsit omul convenabil. Aceștia se pot câștiga cu puțină trudă.

Cu cei de sub alineatul 2) vor avea mai mult de a face și mai mult de lucru. Se întâmplă, că un an-doi trăgănează afacerea, evident trebuie urmărit până la ultima speranță. I-se zice azi, mâine, un timp îl lăsăm în pace, apoi iarăși se încep tratativele dar numai ocazionalmente și mai mult fugitiv. Principiul conducător față de aceștia e ca agentul să nu devină molest, să nu se observe din ținuta lui, că e condus de interesul lui propriu în defavorul intereselor individului (clientului), ci din contră să se țină cont de sprijinirea intereselor și păstrarea, sau câștigarea mijloacelor materiale ale indivizilor, prin afacerea aceasta. Dacă e slab de ingeri, se dă învins, ca să scape de agent, dar într'o afacere astfel forțată rezultatul nu-i mulțumitor nici pentru agent, dar în deosebi pentru societate, având a suferi nu numai moralicește, ci și materialicește în urma stornării. În articolele mele anterioare am afirmat: „Agentul e reclama vie a comerțului modern”. Deci: Nu molesta, nu forța, fii zelos, fii insistent.

La cei de sub alineatul 3) cari numai în anumite împrejurări sau după un oarecare timp sunt înclinați pentru asigurare, să li-se ia în considerație următoarele. Fiind chestia de asigurare o chestie foarte serioasă și fiind vorba de o sumă simțitoare, ce va avea să dea cel asigurat, nu putem pretinde, ca cineva să se oblige neprecugetat la așa ceva. Să i-se lase timp a-și aranja cele materiale, a se precugeta etc. În cazul acesta, promisiunea lui, că va preferi pe agentul din chestiune, iar la caz că i-se vor face propuneri în decursul pertractării și din altă parte, să-l avizeze pentru a se compara avantajele și desavantajele formelor de asigurare ale diferitelor

Cant

UN ÎNVĂȚĂTOR

cenzionat sau alt individ care se pricepe la eponomia de stup după sistemul cel nou.

A se adresa Dlui **Eugen Roșescu**, oficinat de bancă în Cluj-Kolozsvár.

societăți, va fi ca un gaj al respectivului. Aici a-se da ocaziune agentului să-și valideze agerimea mentală, dar nu cu neadevăruri, vorbe goale, ca și acele ieșind curând la iveală, nu folosesc, ci strictă. Dacă nu e caz de concurență, nițică răbdare și timpul va aduce roadele sale. Cât se poate însă cei competenți grăbească coacerea.

Categoria celor de sub alineatul 4) în forma aceea determinată e cam greșită, căci puțini sunt cari se interesează de cutare, sau cutare societate, că îi sunt tarifele scumpe sau ieftine, în speranță că toate sunt bune, solide și într-o formă, ei și aici adeseori se ia în considerare sinecdeca (partea p. întreg) adecă agentul, care dacă-i e simpatic, prietin, îi convine și societatea, iar dacă-i antipaic: Și e constatat lucrul că afacerile acestea se fac în partea cea mai mare prin cunoștințe, prin prietinii. Iar cunoștințele, prietinile se câștigă cu ajutorul culturai, istețimei, moralității, modestiei și bunăvoinței. Dar nu este om care să nu aibă și contrari. Și în cazul acesta dv. sunteți în „for” față de societățile străine. Dacă organizația externă se va baza pe băncile rom. la toată banca aveți atâția agenți, câți oficialanți are respectiva bancă. Așa ar fi foarte regretabil faptul dacă și numai unul ar mai ajunge în mrejele străinilor, de pe la cine știe ce societate americană sau Engleză. — Să admitem însă că sunt chiar unii cărora nu le convine B. Generală, fiind tânără, scumpă etc. În cazul acesta veți putea apăra prestigiul băncii prin argumente zdrobitoare. Căci așteptăminte dv. sunt cele mai solide și sănătoase, ferite de boalele insolvărilor și a falimentelor. — Veți aprinde schinteia ideii de naționalism, sau veți apela la sentimentul fiecărui individ, la crima ce ar săvârși acela care ar sprijini societăți străine.

Referitor la tarifele și condițiunile „Generală” nu mă pot pronunța fiindcă nu le cunosc încă. Pentru agenți însă, va fi neapărat de lipsă, să cunoască tarifele (taxele) și condițiunile și altor societăți concurente, ca astfel să-și poată face observările lor imediat.

Pentru cei de sub ali. 5) recomand dlor agenți să se năzuiască a afla motivele pentru ce cutare individ nu voiește a se asigura. E contrar din principiu? nu-i permit cele materiale? sau deja are făcută o astfel de asigurare?

În cazul prim va trebui combătut după un plan bine chibzuit, — cu dovezi sociale, financiare, economice. Vor fi cari răspund cu principiul salvator: „Mai bine mi depun banii la bancă sau cumpăr acții pentru că e tot atât de rentabil”. — Aceștia însă uită de „memento mori”. Dacă însă e la mijloc lipsa mijloacelor materiale, ținându-l în evidență, să așteptăm timpuri mai bune, mai favorabile.

Iar în cazul din urmă, — societatea va da îndrumări agenților cum să purcedă, fiind vorba de o chestie mai gingașe supusă altor regulamente, cu cartele, obligamente etc.

Ce să faceți cu cei de sub alin. 6)? Acestora cu conștiința împăcată le puteți recomanda ori ce societate străină, unde s'ar putea procopsi.

M-am ținut de datorință ca aceste modeste indigitări să le aduc la cunoștința publicului românesc și sperând că unora dintre agenți le vor fi spre folos în afacerile de asigurare, în cari le doarese mult noroc și mari succese, ca la anul să pot face un raport îmbucurător despre înaintarea și prosperarea băncii dv.

AVIZ.

Abonații cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați prin aceasta să binevoiască a-l reînnoi cât de curând ca să nu fim siliți a le sista expedarea ziarului. Restanțierii sunt rugați să plătească și restanța de abonament.

Adm. „Tribunei”.

Serbările din Bulgaria.

— Majoratul prințului moștenitor. —

Sofia, 20 Ianuarie v.

Astăzi s'au început serbările majoratului principelui Boris al Bulgariei.

La orele 9 toate străzile și bulevardele cari duc spre catedrala Sfântul Crail erau bixite de un public extraordinar de numeros.

În balcoane și la ferestrele locuințelor publicul aștepta cu nerăbdare trecerea impozantului cortegiu al misiunilor și delegațiilor.

La ora 9 și 20 țarul Bulgariei, Ferdinand, împreună cu regina și cei doi prinți Boris și Ciril, au sosit la Catedrală.

Toate misiunile străine erau sosite și ocupau locul din dreapta tronului.

Prințul Ferdinand al României stătea alături de regele Bulgariei, în dreapta, iar lângă dânsul se afla marele duce Andrei Vladimirovici al Rusiei.

La orele 10 și 5 a început serviciul religios, care s'a oficiat de către reprezentantul exarhului, mitropolitul Vasile al Rusciucului, înconjurat de tot clerul.

Înainte de începerea serviciului religios, mitropolitul într-o scurtă cuvântare se adresează moștenitorului Boris, căruia îi vorbește de marea bucurie ce o simte poporul bulgar cu prilejul serbărilor ce se fac cu prilejul majoratului lui, și de bucuria pe care o simte el însuși, mitropolitul, că astăzi, după 18 ani, tot el care îl botezase, oficiază și serviciul pentru majoratul lui.

La 11 fără un sfert, Te-Deumul a luat sfârșit.

Au asistat familia regală, misiunile străine cu atașatii lor, corpul diplomatic din Sofia, toți actualii și foștii miniștri, majoritatea membrilor Săbraniei și corespondenții ziarelor.

Străzile sunt inundate de un public extraordinar de numeros. Ordinea este ținută de către agenții poliției, postati din distanță în distanță.

În curtea școlii militare, situată la marginea orașului se afla un pavilion splendid pavozat cu drapele străine și bulgare, rezervat familiei regale și misiunilor străine.

În marea curte a școlii companii din fiecare regiment din garnizoana Sofia formează un mare quadrilater cu steagul fiecărei companii în frunte.

După ce regele a salutat armata, pe o estradă întocmită ad-hoc, clerul oficiază un nou serviciu religios, după care prințul Boris a depus jurământul pe Constituție.

A fost un moment impozant scena când prințul terminând depunerea jurământului și-a făcut de două ori semnul crucii și a sărutat Constituția, precum și drapelul.

Iată textul jurământului:

„Promit și jur în numele lui Dumnezeu că, intrând în armata bulgară, voi servi cinstit și credincios pe rege și patria.

Imi voi sacrifica viața pentru păzirea Constituției, în timp de pace și a patriei în timp de pericol”.

După depunerea jurământului prințul s'a apropiat de țarul Bulgariei, tatăl său, i-a sărutat mâna și regele l-a îmbrățișat.

În acelaș moment regele a îmbrăcat prințului Boris marele cordon al ordinului Sfântului Ciril și Metodie.

În timpul depunerii jurământului, tunurile au bubuit.

Prințul Boris a trecut apoi în fruntea companiei regimentului său și armata a început să defileze.

La orele 1 fără un sfert defilarea s'a terminat.

Regina, regele și prinții urmați de toate misiunile, au trecut apoi în saloanele școlii militare, unde a avut loc dejunul.

După dejun toate misiunile străine au prezentat prințului Boris cadourile aduse.

Pentru mâne seară colonia română a organizat o serbare literară și dansantă.

Se vor recita cu această ocazie poezii, se va juca o piesă și după ora 12 va urma dans.

În afară de membrii coloniei românești va lua parte la această serată și d. Ghica, ministrul nostru la Sofia, cu întreg personalul legăției.

Regele Alexandru a decorat pe generalul Robescu cu Marele cordon Alexandru.

Societatea veteranilor „Independența Română” din România, a trimis o adresă, ministrului instrucțiunii publice din Bulgaria, în care după ce amintește partea ce a luat la lupta dela 1877, care a creat Bulgaria de azi, îl roagă să transmită familiei regale, urările sale cu ocazia majoratului principelui Boris.

Ministerul instrucțiunii publice le-a răspuns mulțumindu-le și a terminat cu cuvintele „Trăiască veteranii români” „Trăiască România”.

Dela Români din Basarabia.

Basarabia, țară cu totul agricolă, deși are câteva licee, un seminar și o școală normală în Chișinău și câteva școli elementare de meserii și agricultură, totuș se simte mult lipsa unei școli superioare, în care să se predea toate cunoștințele necesare unui bun agronom.

Dar nu e vorba, lipsa aceasta se simte în întreaga Rusie, căci deși țara e atât de întinsă, totuș în întreg imperiul nu se află decât 6 școli superioare de agricultură și anume: Odesa, Voronej, Samara, Ecaterinoslav, Kazan și Tomsk (Siberia) cari în cursul ultimilor cinci ani școalele au dat numai 148 absolvenți tîtrați.

Cauza acestui mic număr de tîtrați este în primul rînd faptul că reședința școalelor e prea îndepărtată de domiciliul elevilor și în al doilea rînd condițiunile grele de admitere, precum și rigurozitatea cu care elevii sunt supravegheați, mai cu seamă în ceea ce privește convingerile politice și raporturile ce le-au cu conaționalii lor.

Deoarece școalele sunt puține și aranjate pe anumite centre administrative, se înțelege că în aceeaș școală sunt reprezentate mai multe naționalități de ale imperiului.

Moldovenii cari vor să se specializeze în știința agriculturii, din cauza situațiunei geografice, ca unii ce fac parte din Rusia sud apuseană, sunt obligați să urmeze cursurile la școala superioară de agricultură din Odesa.

Dar școala aceasta este meincăpătoare și astfel mulți dintre cei ce ar dori să se înscrie rămân pe dinafară și deci lipsiți de putința de a se specializa.

Conduși de acest motiv, cât și de acela că odată plecați din Basarabia fiii moldovenilor sunt siliți să trăiască într'un mediu național cu totul străin care în cățiva ani îi face să-și uite obârșia și datoriile, protoierul Vidrașcu, I. G. Ciorăscu, V. E. Calmuțchi, N. K. Apostol și alții, au propus zemstvoului încă din 1908 să se înființeze o asemenea școală superioară de agricultură în Basarabia.

Dela 1908 și până astăzi s'a vorbit mereu despre această școală, dar niciodată nu s'a făcut vreun pas, care să fi dat de nădăjduit că ideea se va realiza.

Anul acesta însă pare că va fi de folos moldovenilor în această privință, căci avându-se în vedere serbările ce se pregătesc în amintirea anexării Basarabiei, zemstvoul guberniei a luat în discuțiune vechea propunere și a admis-o în întregime, votând în acelaș timp 200.000 ruble pentru organizarea școlii și o întindere de 200 desetine teren pentru aplicațiuni practice. S'a hotărît de asemenea să se aleagă un comitet special care să trateze cu ministerul agriculturii pentru obținerea cuvenitei autorizații și cu toate comunele din Basarabia, ca să prevadă pe viitor regulat în bugetul lor, o anumită sumă pentru întreținerea școlii, sumă care se va vărsa anual în casa zemstvoului guberniei.

Și în chipul acesta, după cum se vede, vor avea moldovenii o școală superioară specială, unde fiii lor vor învăța tocmai cea mai însemnată specialitate dintre ocupațiunile basarabenilor, agricultura.

Nevoia unei asemenea școli era foarte mult simțită în Basarabia, căci deși țară eminentă agricolă, totuș are foarte puțini agronomi specia-

listi și apoi nu mai puțin însemnat este și faptul că moldovenii vor fi grămadă între ei, astfel că nu vor mai veni, ca mai înainte, cu obiceiurile și limba perdute în școlile de dincolo de Nistru

„Seara”.

INFORMAȚII.

A R A D, 5 Februarie n. 1912

Autorizate.

— **Moralitatea celor cari... fac morală.** „Bandații publicisticii noastre”, articolul nostru din zilele trecute, preocupă foarte mult pe organul din strada Zrinyi. Astăzi încă scrie ceva în această chestiune. Organul extrem de... moral, de astădată, și susține că un gazetar care a avut odată nenorcul unei greșeli în viață nu mai are nici un drept la apostolatul gazetăriei. Foarte bine. Nu mai discutăm și luăm la cunoștință acest catonism autorizat. Am voi să știm însă un singur lucru:

Știe organul autorizat de crimele cari se săvârșesc și cu toate aceste rămân în taină, din bunăvoința oamenilor și a împrejurărilor? Știe organul autorizat că de multe ori ești silit să privești tăcând cum trece pe lângă tine individul despre care știi pozitiv că este un pungaș de profesie, numai fiindcă... considerațiile te silesc să taci? Ba, îl mai suferi să se dea el de cătră pădure?

Dacă nu știe organul autorizat — suntem însă siguri că știe — atunci știm noi și mai știu și alții. Noi ne mulțumim cu atât.

— **Cine o mai fi și asta?** De vre-o săptămână și mai bine, unul de iscălește I. Corbu, se cramponează de prima informație a organului autorizat. Îi dă cu „crimpeiele” și nu mai isprăvește. Pe semne tratează o mulțime de chestiuni, într-o formă, care mărturisim, ne-ar conveni foarte mult. Înțelegeți, e foarte seurt. De câte ori ne uităm peste aceste notițe — durere, nu avem obiceiul să le cetim — ne bate la ochi iscălitura: I. Corbu. Corbu... Corbu, ne zicem și ne privim toți întrebător.

— Cine o mai fi și asta? Dar mult mai scrie! Și iscălește pe de-asupra. Y.

— **Două declarații.** Primim următoarele:

Onorată Redacțiune!

Deoarece se colportează de niscăi „autorizați” infami minciuna că eu nu aș fi voit să dau reparație cavalerescă dlui corespondent al „Românului” pentru pretenziile ofense ce le-am adus în coloanele „Tribunei” în ce privește manifestul publicat de o parte disparentă a tinerimei, iată declar solemnă că sunt în stare de a sta de vorbă și cu s a b i a la dispoziția ori și cărui autorizat, fie student, fie fruntaș. Susțin pe de-a întregul ceea ce am scris.

Il rog pe d. corespondent al „Românului” să-și trimită ori când în decurs de trei zile, după publicarea acestor știri — de sine înțeles să-mi spună ora — mandatarii dsale în cafeneaua Bodó, ca să tranșăm fie-cu acte fie cu sabia chestia manifestului. Str. Petroczy 27 Nr. 2 (ușa).

B u d a p e s t a, 1 Febr. 1912.

Xeni.

Onorată Redacțiune!

În articolul „Serisoare din Budapesta” publicat în nr. 12 în „Tribuna” referitor la fraza ce ar fi rostit-o d. deputat Dr. Vajda, țin să fac următoarea rectificare: Corespondentul Dvoastră se poate că m'a înțeles greșit, deoarece eu nu i-am afirmat, că eu personal am auzit acele cuvinte dela d. Vajda, ci i-am declarat, că un coleg, în fața mea și a unui prieten mi-a povestit că ce a spus d. Vajda. Deci și eu am auzit-o dela altul

și așa i-am povestit-o și corespondentului Dvoastră. **Acta partur clarificarea chestiei**, în celo dăcă corespondentul Dvoastră dorește să pot da numele persoanei dela care am auzit și cu ce a zis d. Vajda, și totdeodată și numele colegului cu care eram când respectivul ne-a povestit cele amintite mai sus.

De altfel bunacredință a corespondentului Dv. nu o trag la îndoială, mai ales că faptul enarat de dsa e adevărat.

B u d a p e s t a, 1 Febr. n. 1912.

Cu stimă:

Iuliu Ionescu, cand. adv.

— **Tinerimea română din Arad** este rugată să participe Mărți seara (6 crt.) la orele 8^{1/2} în cafeneaua „Vas”, la o consfătuire, în afacerea balului costumat din 8 Februarie a. e. — *Vasile Arjoca.*

— **Statuia lui Guza-Vodă.** Din Iași ni-se scrie: Când se va inaugura statuia marelui domnitor Al. Ioan I. Guza, nu se poate ști încă. În curînd se va întruni comitetul pentru a decide data inaugurării. Se crede însă, și lucru e sigul că inaugurarea se va face la primăvară. Vor lua cuvîntul câțiva profesori universitari și istorici de seamă.

Din Bucovina și-au anunțat sosirea dnii Saghin, rectorul universității, Sextil Pușcariu, Eus. Popovici, Sbiera, Gheorgiu și Isopescul profesori universitari, apoi dnii Dr. T. Bocancea, prof. Ian-cu cav. de Cuparencu, M. Chisanovici și Aurel Lupu deputați, profesorii Nestor și Tofan, I. P. Sa mitropolitul de Repta și preoții Gierman și Brădăreșcu.

Vor lua de asemenea parte și societățile studențești.

Din Ardeal vor veni mai mulți români din Cluj, Budapesta și Viena vor trimite câte o delegație.

— **Rămas bun.** Fiind transferat din Sibiu la Viena, și neputînd cerceta pe toți prietini și cunoscuții mei, viu pe această cale a-mi lua un călduros rămas bun dela dânsii.

Mulțămesc din inimă totodată și fraților preoți și protopopi din provincie pentru dragostea arătată în decursul călătoriilor mele oficioase și misionare timp de 6 ani, cât am fost staționat în Sibiu.

Dorînd tuturor tot binele și toată fericirea dela bunul Dumnezeu, rămân cu stimă și cu dragoste

Sibiu la 2 Februarie 1912 st. n. Pavel Boldoa, protopop militar.

— **Reinceperea cursurilor la universitatea din Zagreb.** În urma demonstrațiilor studențimeii din Zagreb, Banul Cuvaj, ordonase închiderea universității, pe întreg semestrul. Acum după cum se comunică din Viena, Banul a revenit asupra acestei hotărîri și a dat totuși voia, ca Luni să se poată reîncepe cursurile.

— **Divorțul scriitorului Rostand.** Din Paris se comunică: Face mare senzație știrea, divorțului lui Rostand, renumitul autor al lui „Cyrano de Bergerac”, l'Aiglon și a lui Chantecler. Face senzație, deoarece până acum se știa, că viața familiară a scriitorului este una din cele mai fericite, dintre cele mai demne de invidiat. Și la formarea acestei credințe a contribuit și desele interviuri ale doamnei Rostand, care tot în attea rînduri, vorbea despre „toate gândurile ei ce se concentrează în persoana bărbatului iubit” despre „viața ei consacrată numai lui” și despre „succesele cari o fac atât de fericită”. — Divorțul se face de altfel cu consimțămîntul reciproc, avînd advocații să aranjeze numai chestiile materiale.

— † **Ștefan Șelariu**, comerciant și proprietar, a repauzat în Hațeg la 2 Februarie n. în vîrstă de 59 de ani.

† **Nicolae Dima**, proprietar în Hunedoara, a

repauzat la 2 Februarie n. în vîrstă de 75 de ani.

† **Titus Csatt**, controlor la exactoratul direcțiunii financiare din Dicioșmărtin a repauzat la 30 Ianuarie n. în vîrstă de 33 de ani.

Odihenască în pace!

— **Războiul italo-turc.** E foarte interesantă declarația făcută cu privire la război de Mahmud Sefket pașa, ministrul de externe al Turciei, unui gazetar german:

„Noi — a spus ministrul — putem suporta mai multă vreme războiul, decât Italianii, deoarece cheltuielile noastre sunt foarte mici. Suma cheltuită până acum dăbia face 5 procente, din suma cheltuielilor Italiei. De altfel noi luăm mai ușor întreg războiul. Avem cu noi elementul arab, neastîmpărat, dornic de luptă, care face multe neplăceri trupelor italiene. Acum, ca să aibă totuși ceva de lucru a trebuit să le dăm libertate, ca să atace șanțurile italiene, împiedecînd astfel lucrul pentru sîpare.

În Turcia nu se gîndește nimeni la pace. S'ar împotrivi întreaga lumea mohamedană, dacă guvernul nostru ar jertfi demnitatea țării în schimbul unei păci umilitoare”.

De pe cîmpul de război nu se semnălează nimic deocobit. Ciocnirile ce se dau n'am vre-o importanță mai mare, din punct de vedere al războiului.

Se comunică știrea însă a unui mare uragan, ce a băntuit zilele acoste în întreaga Tripolitanie și care a făcut însemnate pagube, mai ales secției sanitare a armatei italiene, desvîlînd coperișele spitalelor improvizate pe cîmp deschis. Rămîții ajunși sub cerul liber au avut momente grele de îndurate, cu transportarea pe vasele de război, ca staționează la țarmuri. — Uraganul a distrus și vre-o câteva aeroplane, făcînd stricăciuni și în corăbii.

— **Păzitorul ordinii.** Ziarele ungurești aduc știrea unui act brutal săvîrșit de un polițist asupra unui procuror din Budapesta cu numele Hérics-Toth Lajos, fost pe vremuri judecător substitut în Anad. Anume procurorul se întorcea dela oficiu, seara, după orele nouă, când în drum observă un automobil, a cărui lanternă nu lumina. Cheamă pe polițistul din colțul străzii și-i atrage atenția asupra faptului, ce se împotrivesc cu dispozițiile orășenești. Polițistul însă îi reflectează scurt.

— Ce'ți pasă? De altfel spune-mi cine ești?

Procurorul și-a spus numele ordonînd acelu polițistului, ca să înscrie numele șoferului în carnet și să-l arate la secție.

Atât i-a trebuit polițistului. Și-a ridicat capul sumeț și a încruntat strășnic și-apoi ține-te:

— Dacă nu taci, așa'ți înfund gura, că n'ai să mai încapi în sicriu!

Dăbia și-a terminat discursul și doi pumni încheștați și-au ridicat în aer și au lovit în cap pe procuror. Văzîndu-se periclitat, procurorul s'a îndepărtat momentan, a mers la secție și a arătat cazul. Prefectul poliției a chemat îndată pe polițistul arătat, și punîndu-l în fața procurorului, acesta a tăgăduit cele întîmplute. La interogator i-a mai răspuns procurorului.

— Mă rog, înscamnă'ți bine, polițistul totdeauna spune numai adevărul.

Prefectul de poliție a pornit cercetare contra inculpatului, declarîndu-l totdeodată arestat. În comunicatul dat ziarelor, se mai spune, că polițistul a fost dimisionat.

— **Prinderea alor 3 dezertori ungari.** Din Calafat se anunță: Dionisie Ticu, Kraus Nicolae și Rosalin Sziborvan soldați din reg. de infanterie Nr. 61 garnizoana Timișoara s'au predat autorităților polițienești ale portului Calafat. La interogator ce li-s'a luat de cătră sub-comisarul Th. Iancovescu, numiții au declarat că au dezertat în timpul când erau de santinelă pe frontieră la

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrîmte francat.

Adacale unde erau concentrați plecând cu tot echipamentul și armătura ce se afla la ei.

Trecând frontiera în Serbia, au fost escortați până la Negotin unde li s'a oprit armătura și micul echipament, propunându-li-se să rămâie acolo. La refuzul lor categoric și după cerere, au fost transportați până la Vidin (Bulgaria), unde li s'a făcut aceleași propuneri de a rămâie acolo, dându-i refuzând au cerut însă să fie lăsați a trece în România. În fața comisariatului de port, au mai declarat că s'au decis să dezerteze din cauza muncilor grele, la cari erau supuși. Au declarat că sunt Români de origine, din Transilvania și au dorința să devie cetățeni români. La percheziția făcută nu s'a găsit nimic suspect asupra lor.

Cu o adresă ei au fost predați poliției orașului Calafat, unde li s'au dresat actele în cauză, urmând a fi înaintați sub escortă prefecturii județului Dolj.

— Un taur se urcă pe coperișul unei case.

Din Londra se scrie: La Islington un taur scâpat din grajd a provocat o mare panică pe străzile orașului. Un vardist a descărcat asupra taurului un foc de revolver, care infuriat s'a izbit de poarta unei clădiri și deschizându-o a intrat înăuntru și urcându-se pe scări a ajuns până la etajul al V-lea. Pe acoperișul acestei clădiri se aflau niște lucrători.

Taurul observând o deschizătură, și-a continuat drumul până ce a ajuns pe acoperișul casei. Aci iar a luat-o la fugă făcând câteva ocoluri. În fața clădirii se adunase o mulțime enormă.

Locatarii casei din vecini au descărcat asupra taurului mai multe focuri de pușcă infuriindu-l și mai mult. În cele din urmă taurul lovit de atâtea gloanțe a murit.

Oamenii neputând a-l transporta jos pe scări, l'au aruncat în stradă de pe acoperișul casei.

— Mare cutremur de pământ. Zilele trecute un mare cutremur de pământ a zguduit din loc insulele Ionice și Grecia în largul ei.

Acest cutremur a distrus numeroase sate și orașe din insulele Itaka, Chefolnia și Zante. Capitala acestei din urmă insule a fost apropiată de desăvârșire distrusă. Sunt sute de victime omenești.

Cutremurul care a fost simțit, mai slab însă în întreg nordul Peloponesului și în Atena, a făcut ravagii pe care Grecia de multe decenii nu le-a suferit.

Gvernul grecesc, a trimis trupe numeroase la locul dezastrului, pentru a veni în ajutorul populației.

În orașul Zante, care a fost aproape distrus, multe case năruite s'au aprins.

Primele zguduituri s'au simțit în timpul nopții și au fost așa de puternice încât lumina electrică a orașului s'a stins, rămânând întregul oraș în întuneric.

Panica și groaza populației era de nedescris.

La o închisoare dela marginea orașului deținuții s'au răsculat atacând garda.

S'au tras focuri de pușcă și au fost omorâți mulți din ei.

Cutremurul a durat cu intermitență toată noaptea.

Soldatii trimiși în ajutor seot cadavrele de sub dărâmături și salvează ce pot.

În toată Grecia s'au deschis liste de subscripție pentru ajutorarea năpăstuiților.

Inițiativa a fost luată de regele Greciei care s'a subscris cu o însemnată sumă.

Toți miniștrii au plezat să viziteze locurile cari au suferit de ne urma dezastrului.

— Iarși Cook. Famosul șarlatan, exploratorul polului Nord, Drul Cook a ajuns iară centrul unor preocupățiuni. E în vie memorie pățania lui la Copenhaga, unde vrând să țină o conferință, a fost huiduit și chiar bătut. Cu toate astea, ajungând în America, a scos o broșură în care vorbea despre „succesele” sale în Copenhaga. Ziarul din Newyork „Times” a desvilit însă această nouă șarlatanie a lui Cook care însă la rândul lui a pornit proces contra ziarului, pe motiv că a fost calomniat. În hârtia de proces cere despăgubire de 100,000 de dolari, pentru reputația lui știrbită în urma articolului ziarului.

— Atentat cu vitriol. Un monstruos atentat a fost săvârșit în ziua de 3 Februarie în orașul Cernăuți. Crima e cu atât mai pasionantă, cu cât și atentatorul și victima fac parte din societatea mai bună cernăuțiană. Imprejurările în cari s'a comis atentatul sunt următoarele:

Candidatul de avocat Dr. Sand făcuse cunoștința unei institutoare, doamna Schmetterling, pe care și voia să o ia în căsătorie și se logodise chiar cu dânsa. Mai târziu inima fetei s'a schimbat și primia tot cu mai multă răceală pe mare, până când într'o zi i-a comunicat, că strică logdna. Ori ce încercare din partea tinărului de a convinge pe fată să revie la sentimentele de mai înainte a fost zadarnică. Fata rămase neînduplecată în hotărîrea ei. Dr. Sand, în inima căruia încolțise geloziași-a propus atunci să-și răsbune. Cu o sticlută de vitriol în buzunar s'a dus la școala de fete unde profesoara tocmai ținea curs. S'a repezit la dânsa și i-a aruncat în față întreg conținutul sticlei. Pe urmă i-a aplicat câteva împunsături în obraz cu niște foarfeci ce le avea la dânsul.

Victima, surprinsă de dureri grozave a prins a striga după ajutor. Printre eleve s'a produs o panică de nedescris. Tipete sfâșietoare umpleau sala, răsculând întreg personalul școlii, care însă n'a putut prinde pe atentator. Dr. Sand a fost totuși prins mai târziu și înmănat parchetului, care l-a depus în arest preventiv.

— Niagara înghețată. Din New-York se comunică: Ofere una dintre cele mai superbe priveliști Niagara înghețată.

E o raritate, datorită frigului neobișnuit, așa că mulți vizitatori sosese să admire această imensitate fantastică de ghiată. Înghețarea Niagarei aduce însă mari pagube fabricelor, ce și sustrag energia din căderea de apă.

— Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.

x Seminarul juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

x Dacă vorești să bei ceai ieftin, poți să încerci, oțel literu de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 eos. Un litru de esență pentru diferite lichoururi 50 ml., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucată 40 ml. Iagături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de branșe se află la drogueria „Jager” alui Fekete Mihály, Marosvásárhely, Pista Széchenyi. Comandele peste 10 eos se trimit franco.

Mșicare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

12 Februarie n.

Bal în Blaj. La 12 Februarie n. va avea loc în hotelul „Univers” din Blaj un bal filantropic. Inceputul la orele 8 seara.

15 Februarie n.

Seară hazlie în Abrud. Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud-sat și jur invită la „Seara hazlie” urmată de petrecere cu joc ce va avea loc în hotelul „Detunata” la 2 (15) Februarie. Inceputul la orele 8 seara.

Leon Tolstol.

211

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Pierre băgă de seamă că după fiecare obuz aducând pagube după sine, voioșia soldaților se întiea. Ca la apropierea unei furtuni, pe fețele lor se iveau reflexele unui foc latent care ardea înăbușit.

Pierre nu mai privea la câmpul de bătaie și nu mai încerca să afle ce se petrece acolo; el era cu totul absorbit în contemplarea aceluia foc interior și pe care îl simțea cum îi încingea și lui inima.

Obuzurile cădeau mai dese pebaterie. Răniții, soldații erau în mișcare, absorbiți, în jurul tunurilor. Nimeni nu mai făcea atenție la Pierre; odată și au de două ori, el fu chiar îmbrincit fiindcă le stătuse în drum. Primul ofițer, cu chipul întunecat, trecea cu un pas repede dela o piesă la alta.

Tânărul ofițer, cu chipul rumen, își dădea poruncile cu o mai mare punctualitate.

Soldatii aduceau munițiile se răsuceau în toate părțile, încăreau tunurile și făceau datorită cu eleganță, sărind cu sprintenic în toate părțile.

Nori grei pluteau deasupra bateriei și pe toate chipurile radia acel foc pe care îl cunoștea Pierre. El se afla tocmai lângă colonel, când ofițerul cel tânăr se apropie cu mâna la chipul.

— Am onoarea a vă anunța, domnule colonel, că nu

ne-au mai rămas decât opt descărcături; să urmăim focul?

— Mitrailiza! strigă ofițerul care privea deasupra redutei.

Deodată micul ofițer scoase un strigăt, se răuci și căzu cu o pasăre lovită în sbor. Totul se tulbură în ochii lui Pierre. Ghiulele se succedau una după alta șuerind și tropăind pe roduță, pe soldați și pe tunuri. Pierre care încă nu auzise aceste sunete, nu mai putea deosebi alt șgomot. Alături de baterie, la dreapta, soldații alergau strigând: „Hura!”, dar ei nu fugeau înainte ci înapoi.

— Cu toții la mitraillează! strigă ofițerul.

Un subofițer se apropie de colonel și întocmai ca un „maitre d'hotel” care ar spune stăpânului casei că s'a isprăvit vinul și că mosafirii sunt încă la masă, el anunță cu un aer speriat că s'au isprăvit munițiile.

— Vezi d-ta ce ne fac tâlharii ceia? întrebă ofițerul adresându-se lui Pierre.

— Mergi la rezervă și adă lăzile, porunci el soldatului.

— Să mă duc eu, făcu Pierre.

— Ei, boerule, doar nu e locul d-tale aci, zise un soldat.

Dar Pierre alergă în mijlocul ghiulelelor cari cădeau înainte, la dreapta, la stânga și în jurul său.

El era aproape de lăzile cele verzi când deodată fu răsturnat de o zguduitură teribilă. Un foc mare îl lumină în același timp, iar în urechi auzi ca un bubuit de tunet, un troznet și un șuerat.

Când putu să privească în juru-i, el văzu că în locul ladei celei verzi nu mai erau acum decât scânduri aprinse și petice răspândite pe iarba părjolită. Unul din cai scuturind de pe el ce mai rămăsese din osie,

treou alături de Pierre, în vreme ce calul celalalt care zăcea la pământ scotea tipete încete și plângătoare.

XXXII.

Năucit de spaimă, Pierre se ridică dintr'o săritură și se întoarse fuga la baterie, ca la unicul refugiu împotriva ororilor cari îl împrejmuiiau.

Pe când pătrundea în retranșamente, el observă că nu se mai auzeau lovituri de tun în baterie, dar că soldații, a căror prezență nu și-o explica, se învârtau pe acolo. El îl zări pe colonel, culcat pe pânțec la marginea șantului ca și cum privea în jos și îl zări pe un soldat care se silea a se smulge din strinșoarea noilor veniți, strigând: „Fraților! fraților!” El nu pricepu numai decât că colonelul era mort, că soldatul care se sbătea era făcut prizonier și că un alt soldat era strâpuns de o baionetă, sub ochii lui.

Abea pătrunsese Pierre în retranșamente, că un om slab, galben, cu chipul în sudoare, într'o uniformă albastră și cu sabia în mână, înaintă către dânsul, scoțând strigăte. Pierre se apără instinctiv, îl înhăță pe om, care era un ofițer francez, îi puse o mână pe umăr și cu cealaltă îl strinse de gât. Ofițerul lăsă să-i scape sabia și îl înfășcă și el pe Pierre de guler.

Timp de mai multe clipe ei se priviră unul pe altul cu spaimă și ambii erau nedomiriți întrebându-se ce fac ei și ce vor trebui să facă. „Oare eu sunt prizonierul, sau celalalt?” se întrebă fiecare din ei. Se vede însă că ofițerul francez era mai convins că el era prizonierul, căci pumnul viguros al lui Pierre, întărit și mai mult de o spaimă involuntară, îi strîngea gâtul din ce în ce mai viguros. Francezul voi să vorbască, dar deodată puțin deasupra capului său șueră o ghiulelea; francezul aplecă capul cu atâtea violență încât Pierre avu impresia că cineva i-l retezase dintr'odată.

BIBLIOGRAFII.

Au apărut și se află de vânzare la „*Librăria Tribuna*”:

Din celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut „*RASBOIU ȘI PACE*”

volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „*Librăria Tribuna*”.

Volumul III va apărea în curînd.

„*Insemnările unui trecător*”

crâmpie din sbuciumările dela noi
de Octavian Goga.

Prețul 3 Cor. în România Lei 3.50 plus 30 fil. porto, recomandat 60 fil.

Calendare pe anul 1912

Calendare de lux (block) pentru masă și părete cor. 1.—, 1.50, 2.— și 3.50 + 20 fil. porto, recomandat 45 fil.

Calendarul Minervei pe anul 1912. Prețul 1.25 Cor., 45 fileri porto recomandat

Calendarul Poporului (Sibiu) a 40 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Săteanului (Sibiu) 30 fil. + 5 fil. porto.

Calendarul Poporului Român a 40 fil. + 10 fil. porto.

„Calendarul Național” editat de „Foaia interesantă” din Orăştie. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto. Conține numeroase ilustrații actuale.

„Calendarul Ligei Culturale” pe 1912. Prețul 75 bani plus 10 fil. porto.

„Calendarul Lumea Ilustrată” a 1.50 + 20 fil. porto. recom. 45 fil.

A apărut și se găsește de vânzare la „*Librăria Tribuna*”:

„*Din țări străine*”

scrierile inedite alui Dr. Iuliu T. Mera.

Prețul 2 Cor., în România Lei 3.50 plus 20 fil. porto, recomandat 50 fil.

La *Librăria „Tribunei”* să află de vânzare „*Pomelnicul viilor și morților*” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

A apărut:

Înșiră-te mărgărite... de Victor Eftimiu, poem care s'a reprezentat pe scena teatrului Național din București cu mare succes. Un volum 2 cor.

Delavrancea: Liniște, Trubadurul, Stăpânia odată. Prețul 2 cor. 50 fil. + 20 fil. porto.

Mariu Theodorian Carada: „*Revizuirea Constituției*”. București, 1911.

A. Manzoni: *Logodnicii*. — Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

G. Rotică: *Poezii*. Ed. a II-a. Prețul 2 cor. plus 10 fil. porto.

— Cine vrea să câștige frumoase cusături românești să cumpere lozuri de ale loteriei organizate de Reuniunea femeilor din Arad.

Prețul unui loz 1 cor., comanda să se adreseze la „*Librăria Tribuna*”, adăugându-se și portul postal.

Ultima noutate literară:

„*La Masa Calicului*”

Nuvele și schițe
de
Caton Theodorian

Un elegant volum de 180 pagini, cuprinzând 14 nuvele și schițe alese ale distinsului nuvelist. Prețul volumului 1 cor. 50 bani + 20 bani porto. De vânzare la „*Librăria Tribuna*”.

La *Librăria „Tribunei”* se află de vânzare pe anul 1912: De toate și din toate pentru popor sau Cartea Neamului cuprinzând: Date istorice. Tradițiunile. Credințele și datinele poporului român. — aranjate lunar. Literatură și Calendar. Intocmit și mult adăugat de E. Elefterescu 4 2 cor. + 20 fileri porto, recomandat 45 fileri.

La *Librăria „Tribunei”* să află de vânzare *losuri dela „Reuniunea Femeilor Române”*. Bucata Cor. 1 + 10 fileri porto. Recomandat 35 fileri.

La *librăria Tribunei* se află de vânzare Cuvântări bisericesti de Massilon episcop de Clermont. Trad. de I. Genț protopop gr.-cat. Volumul I costă 5 cor., iar volumul II 3.40 cor.

Nicolae Mazere profesor în Iași Harta etnografică a Transilvaniei în mărime de 107—97 cm. Bucata costă cor. 4, cu supliment cor. 6.50.

La *librăria „Tribunei”* se află de vânzare următoarele:

Biblioteca copiilor, a 4 fileri.

Nr. 1. Peneș Curcanul, Poesie de V. Alecsandri
Nr. 2. Tolpa și Ștefan Vodă, Trad. pop. de S. Fl. Marian. Țăranul și Pescarul, Fabulă de C. Bălănescu.

Nr. 3. Toma a lui Moș, sau Românul la bătrînețe, Legendă de V. Alecsandri. Fragile, Istorieară morală.

Nr. 4. Stan Bolovan, Poveste de I. Pop Reteaganul.

Nr. 5. Fulgerul, Istorie morală. Sfaturi bune,
Nr. 6. Fata bărbată și fata leneșe, Poveste de I. de Anton Pann.
V. C. Fundescu.

Nr. 7. Povestea unei păsărice, Poesie de V. Alecsandri.

Nr. 8. Patru frați, Dialog de I. Darius.

Nr. 9. Oprîșanul, Legendă de V. Alecsandri.

Nr. 10. Isteață și pace, Poveste de I. Pop Reteaganul.

Nr. 11. Ariciul și vulpea, Fabulă de I. Ispirescu. Judecată dreaptă după „*Icoana*” lumii Prelucrate de I. Darius.

Nr. 12. Copilul cerșitor, Istorieară morală de D. Lăpădat. Mai bine ceva decât nimic, Fab. de Anton Pan. Leul la vânat, Fabulă de Alex. Canici.

Nr. 13. Trifon Țiganul și Popa, Poveste de N. Clonță, Țăranul și vulpea, Fabulă de V. G. Carp.

Nr. 14. Bătrânii săraci dar onești, Poveste de învăț. asociat. Mircea cel Mare și Solii, Legendă de D. Bolintineanu.

Nr. 15. Costea Ciobanul și mama lui, Poveste de D. Lăpădat. Preda Buzescu, Legendă de D. Bolintineanu.

Nr. 16. Plescuță, Poveste populară de Domețiu Dogariu.

Nr. 17. Omul frumos, poesie de A. Mureșianu. O familie fericită, (din Istoriearele lui Andersen). Tradusă de I. Popovici.

Nr. 18. Armeanul Neguțător și Fiul său Gherghel, (Poveste culeasă din gura poporului) de Rebreanu. Bunica evlavioasă, (din istorioarele lui Andersen). Trad. de I. Popovici. Găcituri.

Nr. 19. Norocul și mintea, Poveste de I. Pop Reteaganul.

Nr. 20. Bărnușca, Poveste de S. Fl. Marian.

Nr. 21. Doi frați și două surori, Convorbire întocmită pentru copii de I. Darius.

Nr. 22. Picătură de apă, Istorieară instruc. după „*Org. pedag.*”

Nr. 23. Movița lui Burcel, Legendă de V. Alecsandri. Urmările Limbuției, Povestire morală de Anton Panu.

Nr. 24. Ioniță, Istorieară morală de P. Vancu Fluturii, Poesie de N. Beldicenu.

Nr. 25. Bătălia dela Călugăreni, Fragment istoric de C. Aricescu. Clopotul, Istorieară morală, trad. de I. Popovici.

Nr. 26. Sandra, Legendă pop. de Ion Dologa
Nr. 27. Angheluș fecior de împărat, Poveste de

D. Dogariu.

Nr. 28. Îndreptarea școlarului stricat, Istor. morale de N. Boiu. Vorbe și răspunsuri potrivite, de P. Ispirescu.

Nr. 29. Copila de omenie și Roata Norocului, Istoriearele morale după „*Școala și Familia*”. Marcuș turcu, Legendă de M. Pompiliu.

Nr. 30. Sentinela Română, Poesie de V. Alecsandri.

Cărți de rugăciuni.

Giaslov (Orologion) leg. roșie	2.40
„ „ „ l. piele roșie, aurită	4.—
„ „ „ leg. roșie	2.10
„ sau orologiu „ „	1.90
Manual de cântări bisericesti sau Octoihul mic legat piele roșie	3.20
Manual de cântări bisericesti sau Octoihul mic leg. roșie	1.60
Octoihul cel mic	1.50
Cele opt glasuri sau octoihul cel mic	1.50
Acaftisul preasfintei născătoare de D-zeu și alte rugăciuni leg. în piele roșie	3.20
„ leg. în piele neagră aurită	4.—
„ „ „ brună, neagră și lila cu negru	5.20
„ leg. pânză neagră, aurită	1.75
„ leg. pânză roșie	1.70
„ leg. de os alb foarte frumoasă	10.—
„ de piele brună	10.—
„ im de os, albă	2.75
„ leg. roșie	1.70

Acaftisul Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și alte acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos

Patima și moartea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos. Legătură neagră aurită

Icoana sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericesti leg.

Rugăciunile școlarilor și cântări bis. pentru școlile populare române. Alese și întocmite de N. Ștefu, inv.

Mărgăritarul sufletului. Carte de rugăciuni și cântări, întocmite pentru toate trebuințele vieții leg. roșie și vânăță

„*Biblioteca Teatrală*”.

1. Soare cu ploaie, comedie într'un act de I. Vulcan	—40
2. Idil la țară, com. în 1 act, localiz. de M. Baiulescu, după Juin și Flerx	—40
3. Biletul de tramvaiu, com. în 1 act, de Gr. Mărunțeanu	—30
4. Un om buclucaș, comedie într'un act, local, de M. Baiulescu, după M. Michael și Labiche	—40
5. Trei doctori, com. în 1 act, localiz. din limba germ. de Virginia A. Vlaicu.	—40
6. Pălăria ceasornicarului, com. în 1 act, de Mdm. Emile Girardin, loc. de A. G. N.	—50
7. Unde dai și unde creapă, com. în 2 acte de Alex. Cosmar, loc. de I. Popescu.	—50
8. Pentru ochii lumii, com. în 2 acte de Labiche, localizată de Gil.	—50
9. Ruga dela Chiseteu, com. pop. în 1 act cu cântece și joc de Iosif Vulcan	—40
10. Vacanții com. orig. în 1 act de M. Baiulescu	—40
11. Dragostea cu toane, pastorală în 1 act și în versuri de Goethe, trad. de Șt. O. Iosif	—50
12. O ședință comunală, com. în 2 acte de G. Stoica. Premiată	—30
13. Curiozitatea femeescă com. în 1 act p. fetițe	—40
14. Lăsata secului, com. în 1 act pentru fetițe.	—40

La „*Librăria Tribuna*” se află de vânzare diferite (20 feluri) jocuri sociale cu explicații germane și maghiare (lotto, tombola, halma, domino, aeroplan, bursă etc.) în prețul de Cor. 1.—, 1.50, 3—5 și 8.— cu reducere de preț 10%.

Preț curent se trimite la cerere gratis.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„*Tribuna*” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Langă »Apollo«).

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de înfierbânteli, agrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Ianer” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de ziare foloasă, care acoperă încreșturile și e cu totul nestricăcioasă. In culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile bureșoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esență pentru păr Excelentă pentru înălțurarea mătreșei și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereusita colorii e exclusă. La comanda să se noteze că părul înărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„I a n e r” apă care face părul blond

Pentru a văpsi în timp scurt, în băi, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacărilor nimel „Preparatele lui Rudolf Ianer” leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

Caut

un scrietor stabil,

care e versat în afaceri de cancelarie advocațională. — Condiții favorabile, post stabil.

Dr. Gavril Cosma,
avocat în Beiuș.

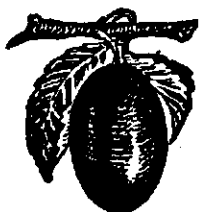
Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

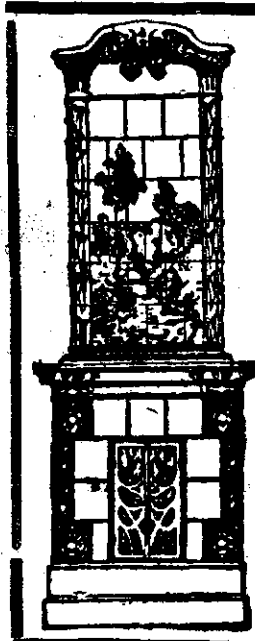
In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosnieci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuice și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă din Bosnia și Herțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,

mare proprietar în Breška, Bosnia.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Kolosvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stîmă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Avis!

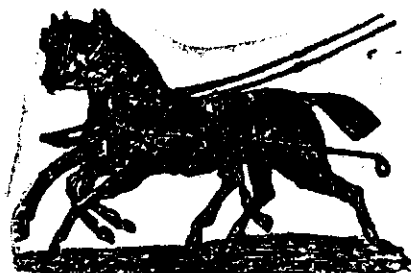
Domnilor fabricanți și particulari le aduc la cunoștință, că am edificat o

turnătorie artistică pentru metale

SIBIU, Strada Margaretha Nrul 18.

Prin practica mea bogată câștigată în țară și străinătate mă aflu în plăcuta poziție să pot satisface oricărei cerinți de branșe, în bronz, messing, țnc, cositor, aramă, după desemn ori după modele vechi.

Andrei Paksa,
Sibiu — Nagyszeben.

Atelier de curelărie, selărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelărilor)

Sibiu—Nagyszeben,

Heltanerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jampieri de piele fabricație proprie, pentru oi și militari, cari stau strîns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cal dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoturi) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se execută conștințios.

Pentru bolnavii de stomac!

Tuturor cari suferă de stomac, fie în urma răcelii, ori-că și-a prea încălcat stomacul, fie că n'are poftă de mâncare, ori mistule greu, ori-că și-a stricat stomacul prin mâncări prea reci, ori prea ferbinți, prin o viață nereglată, având astfel catar de stomac, cărcel, dureri, mistuire grea, le recomandăm:

Vinul aromat »Hubert Ullrich«,

sigurul remediu bun de casă, recunoscut de lumea medicală.

Aceast vin aromat este pregătit din burufeni de leac și din vin bun, întărește și dă viață organului de mistuire al omului. Vinul aromat liniștește durerile și intrând în sânge are calitatea de al re'noi.

Prin întrebuițarea la timp a vinului aromat se vindecă toate morburile. Astfel să nu întârzie nimeni de a-l încerca. Simptoame, ca dureri de cap, răgăieli, arderi în stomac, cari obvin la boalele cronice de stomac, toate dispar după o scurtă întrebuițare.

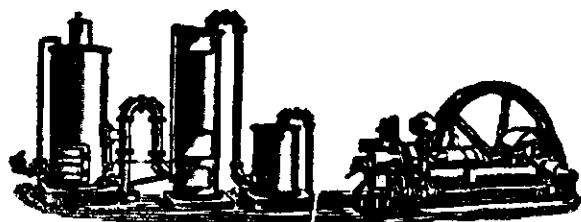
NEREGULARITĂȚI DE SCAUN precum și urmările lui, colice, palpități de inimă, insomnie, suirea sângelui în ficat, hemoroide, se vindecă sigur prin vinul aromat. Vinul aromat influențează în med hotărât, îndepărțând din stomac și intestine, materiile stricicioase și de prisos.

PALIZENIA, ANEMIA, SLĂBICIUNEA, toate sunt urmările unei grele mistuiri, a unei formări defectuoase a sângelui și funcționării neprielnice a ficatului. Și la astfel de persoane se poate observa: în somnie, dureri de cap, etc. . . . Vinul aromat dă un nou impuls vieții slăbite. Mărește apetitul, ajută mistuirea, regulează schimbarea materiilor în stomac, influențează formarea sângelui, calmează nervii și dă vioiciune. Multe scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc pe deplin aceasta.

Vinul aromat se poate cumpăra în butelii de 3 și 4 coroane în farmaciile din Arad, Ujarad, Glogovác, Gyorok, Ménes, Paulia, Lippa, Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Tornya, Világos, Egres, Nádas, Berrova, Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogar s. Szerb-Sz. Péter, Perjamos, Szemlak, Szarafalva, Nagylak, Palota, Alberti, Mezöhegyes, Batonya, Marczib. Dombegyháza, Kurtics, Új-Szent-Anna, Pankota, Silingyia, Taucz, Szatfina, Baja, Kaprucza, Bresztovác, Rékás, Gyarmata, Bruckenau, Zsadány, Szent-András, Kis Beckserek, Mehala, Temesvár.

Trimite de altfel și farmaciile din Arad, vin aromat în ori-ce parte a țării.
Să cereți expres vin aromat »Hubert Ullrich!«

Vinul meu aromat nu e o compoziție tainuită: constă din vin de Malaga 4500, esență de vin 1000, Oycerin 1000, vin roșu 240, zată de tătăiș 1500, de cireșe 3200, Anis rădăcină americană, à 100. Din aceste se face mistura.

Garnituri de îmblătit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

mori de rîjnit și măcinat, teascuri de ulei, instalații de apeduct, fântâni, pompe de totfelul. Prețuri ieftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț-curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.

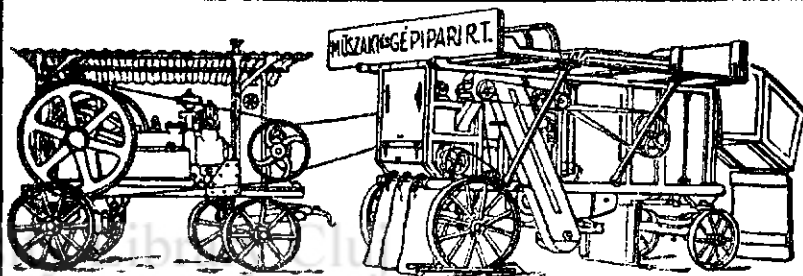
Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság,
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,

atelier de motoare și mașini

Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

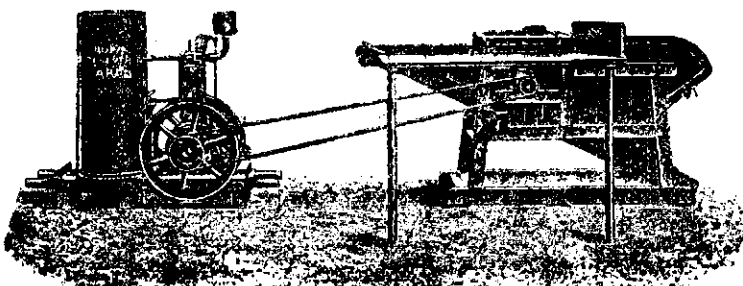
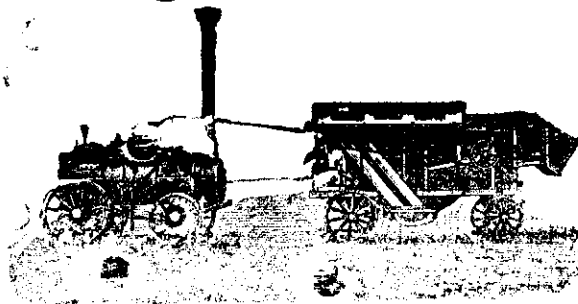
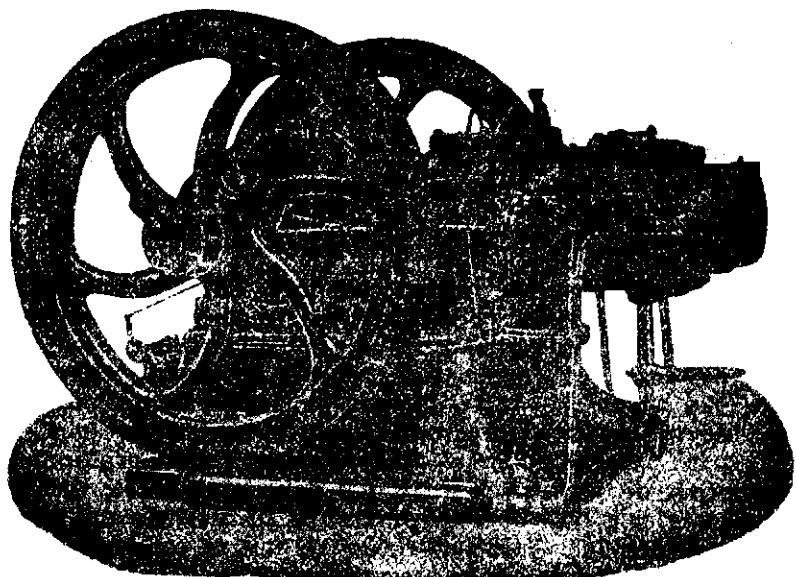
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și totfelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și totfelul de motoare cu benzină, cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe speșele noastre.

Nagy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-utca Nr. 4.

In stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz.

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, totfelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios. —

In 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a văpsitorilor auritorilor și lustratorilor diplomă. —

Taerner Antal

auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvári-u. 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de branșa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor de asemenea și orice icoane bisericesti. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe — — — speșele mele proprii. — — —

Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare furnătorie și fabrică de
luminări de ceară în Ungaria de sud
Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facle cu preț moderat. — Biseriilor se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE cusute cu mâna în atelierul propriu precum și GHETE GATA, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Galoși, ghete comoade și pentru gimnastică.* Mare magazin de *gume* renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și *creme* excelente. Ghete pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

„CRIȘANA”

institut de credit și de economii societate pe acții în Brad.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »CRIȘANA« sunt invitați prin aceasta la

a IV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Brad, *Duminecă, în 25 Februarie st. n. la 2 ore d. a.* în localul institutului cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constatarea numărului acționarilor și al acțiunilor pe cari le reprezintă.
2. Denumirea alor 2 notari și 2 scrutinători.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere despre gestiunea anului 1911 și stabilirea bilanțului.
4. Propunerea direcțiunii și decideră asupra împărțirii venitului curat.
5. Darea absolutului pentru direcțiune și comitetul de supraveghere pe anul de gestiune expirat.
6. Propunerea direcțiunii pentru urcarea capitalului societar.
7. Propunerea direcțiunii pentru modificarea § lui 6 din statute.
8. Fixarea prețului marcelor de prezență pro 1912 pentru membrii direcțiunii și a speșelor de călătorie pentru membrii comitetului de supraveghere.
9. Alegerea alor 4 membri în direcțiune pe un period de 3 ani.
10. Alegerea alor 6 membri în comitetul de supraveghere pe un period de 3 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari asupra următoarelor dispozițiuni din statute:

§. 21. al. 2. „Femeile se reprezintă prin plenipotență, minorii prin tutorii, curanzii prin curatorii lor, societățile, corporațiunile și instituturile prin reprezentanții lor legali, chiar dacă aceștia din urmă nu ar fi acționari”. §. 22. „Numai acei acționari au drept de vot, cari sunt trecuți ca proprietari de acții în cartile societății cu cel puțin 6 luni înainte de adunare și cari își depun cu 24 ore înainte de aceasta pe lângă revers, acțiunile lor, eventual și dovezile de plenipotență, la casa societății, eventual la locurile destinate de direcțiune. — Avizul despre depunerea acțiunilor la locurile destinate are să sosească cu 24 ore înainte de ținerea adunării.

În legătură cu cele cuprinse în §-ul din urmă notificăm, că pentru depunerea resp. primirea acțiunilor și extradarea documentelor despre depuneri s'au designat resp. au fost rugate instituturile: »Agricola« (Hunedoara), »Albina« (Sibiu) și filiala Lugoj, »Ardeleana« (Orăștie), »Cassa de păstrare« (Seliște), »Decebal« (Deva), »Ustredni banka« (Praga) și filiala Viena, »Vlădeasa« (B. Huedin), »Zărăndeană« (Băița), »Zlăgneana« (Zlagna) și filialele institutului din Hălmagiu și Gurahonț.

Brad, la 2 Februarie 1912 st. n.

Direcțiunea.

„CRISANA“ institut de credit și de economii societate pe acții în Brad.

Activa—Vayon   Contul bilanț cu 31 Decembrie 1911. — Mérleg-számla 1911. december hó 31-én.   Passiva—Teher

Cassá — Pénzkészlet	23918 30	Capital societar — Részvénytőke	200000 —
Bon în Giro-Conto și la alte bănci — Osztrák-magyar bank és más pénzüzeteknél	27782 22	Fond de rez. gen. — Ált. tartalékalap*)	150483 02
Cambii — Váltók	937121 01	Fond de rez. special (pentru pierderi)	
Cambii cu acop. hip. — Jelz. bizt. váltók	651978 —	Külön tart. alap (veszteségek számára)	10692 20
Obligațiuni asig. cu hip. — Jelzálogkölcsönök	1589099 01	Fond de penziuni — Nyugdíj-alap	28427 01
Obligațiuni cu caventa — Kötvénykölcsönök*)	592672 30	Depozite spre fructificare — Takarékbetétek	1508065 64
Lombard — Előlegek értékpapirokra	360247 18	Reescompt — Visszleszámitolás	740164 —
Efecte — Értékpapirok	3940 —	Diverși creditor — Különféle követelő számlák	12258 61
Imobilii — Ingatlanok	40350 50	Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	132 —
Mobiliar — Felszerelések	109000 —	Int. tranzitoare anticip. — Előre vett kölcsönkamat	45035 44
Avansuri — Előlegek	7224 15	Profit net — Tiszta nyereség	60025 86
Proteste — Óvások	1000 —		
	50 12		
	275528 78		2755283 78

*) O parte din ele sunt intabulate — Ezen kötvények egy része jelzálogilag biztosítva van.

*) Cu dotația din anul acesta va fi — A f. évi dotációval lesz K 161.200-60.

Cheltuleli—Veszteség   Contul Pierdere și Profit cu 31 Dec. 1911. — Veszteség és Nyereség számla 1911. dec. 31-én.   Venite—Nyereség

Interese de depuneri — Betét kamat	70702 39	Interese dela cambii — Váltókamat	75666 56
Interese de reescompt — Visszleszámitolási kamat	35388 23	Interese dela cambii cu acop. hip. — Jelzálogilag biztosított váltókamat	46294 51
Int. după fondul de penz. — Kamat a nyugdíjalapután	1242 24	Interese dela obligațiuni asig. cu hip. — Jelzálogkölcsön-kamat	45083 61
Salare — Fizetések	20030 —	Interese dela obligațiuni cu caventa — Kötvénykölcsön-kamat	36796 96
Bani de cuartir — Lakbérék	3275 —	Interese de Cont-curent — Folyószámla-kamat	227 57
Marce de prezentă — Jelenléti bárcák	3490	Venite dela efecte — Értékpapirok jövedelme	1779 26
Diverse spese — Különféle költségek	9517 31	Chirii și arânzi — Ház és haszonbér jövedelem	6960 69
Contribuțiune directă — Adók és illetékek	14702 18	Proviziuni — Jutalékok	1422 13
Dare după depuneri — Betétkamatadó	7070 31		
Chirie — Házbér	600 —		
Amortizare din mobilier — Leírás felszerelésekből	802 35		
Diferința de curs la efecte — Értékpapir árf. vesztes.	184 42		
Profit net — Tiszta nyereség	60025 86		
	227030 29		227030 29

Brad, 31 Decembrie 1911.

Comșa m. p.

director executiv — vezérigazgató.

p. pa. Ghișa m. p.

contabil — könyvelő.

DIRECȚIUNEA — AZ IGAZGATÓSÁG:

Vasile Damian m. p.

președinte — elnök.

Cornel Lazar m. p.

vicepreședinte — alelnök.

Dr. Teodor Pap m. p.

Ion German m. p.

Aron Roman m. p.

Ion Cutean m. p.

Nicolae Bedea m. p.

Dr. Nicolae Robu m. p.

Petru Rimbaș m. p.

Nicolae Obedeu m. p.

Romul Coțoiu m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Subscrisa comisiune de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte. — Alolított felügyelő-bizottság a fenti számlákat átvizsgálván, azokat rendben találta s összhangzásban az intézet könyveivel.

Brad, 2 Februarie 1912.

George Părau m. p.

președinte — elnök.

I. Perian m. p.

Savu Stănilă m. p.

Andron Bogdan m. p.

Nicolae Popp m. p.

Dominic Rațiu m. p.

Iosif Lissai m. p.

revizor expert al „Solidarității” — a „Solidaritáta” revizora.

Onorată adanare generală!

In anul expirat am ținut mai multe ședințe și scontrări, controlând astfel administrarea averii institutului.

Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1911, care arată un profit curat de Cor. 60.025-86 fil., l'am controlat și aflându-l corect, vi-l recomandăm spre primire.

Cu privire la împărțirea profitului curat ne alăturăm la propunerea Direcțiunei. Totodată ne alăturăm și la propunerea Direcțiunei privitoare la înmulțirea Capitalului societar.

In fine Vă rugăm să binevoiti a da, atât Direcțiunei, cât și Comitetului de supraveghere absolutorul pentru anul expirat.

Brad, la 2 Februarie 1912.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Georgiu Parău m. p.

președinte — elnök.

I. Perian m. p.

notar — jegyző.

Dominic Rațiu m. p.

Nicolau Popp m. p.

Savu Stanila m. p.

Andron Bogdan m. p.

Tisztelt Közgyűlés!

Az elmúlt évben több ülést és rovincsolást tartottunk s ily képpen a társaság vagyón kezelését ellenőriztük.

Az 1911. december hó 31-én 60.025 korona 86 fillér tiszta nyereséggel lezárt mérleget megvizsgáltuk s azt helyesnek találva, elfogadásra ajánljuk.

A tiszta nyereség hováfordítása iránt az igazgatóság indítványához csatlakozunk. Egyidejűleg elfogadásra ajánljuk az igazgatóság részvénytőke szaporítását ill. indítványát.

Végül kérjük, hogy ugy az igazgatóságnak mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt a múlt évre megadni méltóztassanak.

Kelt Brádon, 1912. február hó 2-án.

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: